

**A Tapolcai-medence (HUBF20028)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Keszthely
2021

Készítette:

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth u. 16.

Tel: 06-87-555-260 Fax: 06-87-555-261

E-mail: bfnp@bfnp.hu

Web: <https://www.bfnp.hu>

Sitiung Környezet- és Természetvédelmi Tanácsadó és Szolgáltató Bt.

8360 Keszthely, Táncsics M. u. 55.

Tel: +36-30-288-7775

E-mail: sitiung@keszthelynet.hu

Felelős tervező

Dr. Bódis Judit

Vezető szakértők

Dr. Bauer Norbert

Dr. Bódis Judit

Dr. Kenyeres Zoltán

Közreműködő szakértők

Békássy Gábor

Dr. Cservenka Judit

Kommunikáció

Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány:

Dr. Klein Ákos

Kelbert Bernadett

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	4
1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2019. évi változatát vettük alapul.	5
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások	7
2. Veszélyeztető tényezők	11
3. Kezelési feladatok meghatározása	16
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	16
3.2. Kezelési javaslatok	17
<u>3.2.1. Élőhelyek kezelése</u>	22
<u>3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések</u>	22
<u>3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések</u>	22
<u>3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés</u>	39
<u>3.2.3. Fajvédelmi intézkedések</u>	39
<u>3.2.4. Kutatás, monitorozás</u>	40
<u>3.2.5. Mellékletek</u>	41
<u>3.2.5.a. A tervezési terület kezelési egységeinek térképe</u>	41
<u>3.2.5. b. A kezelési egységekhez kötött intézkedések hrsz és MePAR megfeleltetése</u>	42
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	54
<u>3.3.1. Agrártámogatások</u>	54
<u>3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer</u>	54
<u>3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer</u>	56
<u>3.3.2. Pályázatok</u>	57
<u>3.3.3. Egyéb</u>	57
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	58
<u>3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök</u>	58
<u>3.4.2. A kommunikáció címzettjei</u>	59
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	59

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Tapolcai-medence kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBF20028
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	2301,12 ha
--------------------------------	------------

A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2019. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek

6210 Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

7210* Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival

7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek

91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölőnek javasolt élőhely

6260* Pannon homoki gyepek

1.4.3. Jelölő fajok

Mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*)

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)

Díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*)

Magyar tarsza (*Isophya costata*)

Keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*)

Díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*)

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Vérfü hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

Sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)

Vágó csík (*Cobitis taenia*)
 Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
 Lápi póc (*Umbra krameri*)
 Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
 Dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
 Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
 Hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*)
 Vidra (*Lutra lutra*)

1.4.4. Jelölőnek javasolt fajok

Kisfészkü aszat (*Cirsium brachycephalum*)
 Apró fillérsiga (*Anisus vorticulus*)
 Harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)

1.5. Érintett települések

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Balatonederics	Veszprém	496,08	21,56	26,72
Hegymagas	Veszprém	151,90	6,60	18,91
Lesenceistvánd	Veszprém	20,63	0,90	2,43
Lesencetomaj	Veszprém	308,68	13,41	12,77
Nemesvita	Veszprém	164,98	7,17	17,79
Raposka	Veszprém	239,58	10,41	49,11
Szigliget	Veszprém	687,96	29,90	20,11
Tapolca	Veszprém	231,32	10,05	3,65
Összesen:		2301,12		

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
Országos jelentőségű védett természeti terület	-	Balaton-felvidéki Nemzeti Park	2257,02	98,08	31/1997. (IX. 23.) KTM rendelet (a Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről)
<i>ex lege</i> lép	-	Szigliget 0181/2; 0180/34; 0178/35; 0182/18; 0179/2; 0180/26; 0156/2; 0180/30; 0178/28; 0180/24; 0180/23; 0180/22; 0180/21; 0178/33; 0180/20; 0178/26; 0180/19; 0180/29; 0178/25; 0180/28;	210,4	9,14	A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény Vidékfejlesztési Értesítő 2012. évi I. száma

		0180/17; 0178/24; 0182/15; 0182/15; 0181/1; 0180/1; 0179/1 Raposka 037; 038/1; 039/1; 042/1; 036; 043 Balatonederics 0151/10; 0151/4; 0163/20; 0163/20; 0163/20; 0163/20; 0163/20; 0149/7; 0149/4; 0155; 0156; 0151/2; 0152; 0151/9; 0151/9; 0150; 0150; 0149/3; 0149/3; 0143; 0116; 0117; 0126; 0114; 0118; 0118; 0115; 0112; 0124; 0125; 0125; 0125; 0119; 0119; 0120; 0121; 0122; 0129; 0130; 0123; 0123; 0123; 0123; 0131			
ökológiai hálózat magterület övezete	MT	-	1919,58	83,42	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
ökológiai hálózat pufferterület övezete	PT	-	373,21	16,22	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezete	OF	-	1,23	0,05	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Bauer N., Futó J., Kenyeres Z. & Murányi D. (2001): A mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris* Gaud.) bakonyvidéki élőhelyeinek Természetvédelmi Kezelési Terve, 1. rész: Tapolca, Péntes-rét). – BfNPI Adattár, Csopak Kenyeres Z., Bauer N. (szerk.) (2005): A Tapolcai-medence tájegység természetvédelmi kezelési terve. – BfNPI Adattár, Csopak; Bauer N. (szerk.) (2013): A Tapolcai-medence tájegység természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentációja és részletes kezelési terve. – BfNPI Adattár, Csopak (jogszabályban nincs kihirdetve)

1.7.2. Településrendezési eszközök

Balatonederics, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben) – 2017 (1/2004. (II.23.) rend.)

Balatonederics, 0145/1-2, 0146/3, 0144/2, 0147/24, 0149/5 hrsz. ingatlanok szabályozási terv és HÉSZ módosítás – 2017 (1/2017. (I.30.) rend.)

Balatonederics, 0145/1-2, 0146/3, 0144/2, 0147/24, 0149/5 hrsz. ingatlanok településszerkezeti terv módosítás – 2017 (4/2017. (I.26.) hat.)

Balatonederics, településszerkezeti terv (egységes szerkezetben) - 2017 (csak tervlap) (41/2003. (XII. 21.) hat.)

Balatonederics, szabályozási terv és HÉSZ (egységes szerkezetben) (2016 1/2004. (II.23.) rend.)

Balatonederics, 1603/1 hrsz. út - 1603/2 hrsz. út - belterület határa - 1623/1 hrsz. út - 052 hrsz. út - 1659 hrsz. út által határolt tömbterület (belterületi lakóterület nélkül), szabályozási terv és HÉSZ módosítás (2016 18/2016. (XII.15.) rend.)

Balatonederics, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás (Egységes szerkezetben) (1/2004. (II.23.) rend.)

Balatonederics, településszerkezeti terv - módosítás (Teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz) (102/2015. (VIII.06.) hat.)

Balatonederics, szabályozási terv és HÉSZ - egységes szerkezetben (2013 1/2004. (I. 23.) rend.)

Balatonederics (településközpont), szabályozási terv és HÉSZ - módosítás (2013 12/2013. (X. 3.) rend.)

Balatonederics, szabályozási terv és HÉSZ - egységes szerkezetben (2013 1/2004. (I. 23.) rend.)

Balatonederics szabályozási terv és HÉSZ részleges módosítás (12/2009 (IX.16.) rend.)

Balatonederics, településszerkezeti terv módosítása (137/2006. (XII.06.) hat.)

Balatonederics, településszerkezeti terv módosítása (120/2004.(IX.09.) hat.)

Balatonederics község helyi építési szabályzata és szabályozási terve módosítás (11/2004.(IX.10.) sz. rend.)

Balatonederics község településszerkezeti terve (30/2004. (II.11.) sz. hat.)

Balatonederics helyi építési szabályzata és szabályozási terve (1/2004.(I.23.) rend.)

Balatonederics község településfejlesztési koncepciója (205/2003.(IX.18.) sz. hat.)

Hegymagas, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás (Egységes szerkezetben) (10/2002. (VIII.29.) rend.)

Hegymagas, szabályozási terv és HÉSZ módosítás (10/2008 (X.30) rend.)

Hegymagas, településszerkezeti terv (73/2002. (VIII.29.) hat.)

Hegymagas, településrendezési terve (10/2002 (VIII.29.) rend.)

Hegymagas, településfejlesztési koncepció (42/2001. (V.02.) hat.)

Lesenceistvánd, HÉSZ (egységes szerkezetben) – 2016 (20/2005. (XII.15.) rend.)

Lesenceistvánd, szabályozási terv és HÉSZ módosítás - 2013 (csak tervlapot tartalmaz) (1/2013. (I.24.) rend.)

Lesenceistvánd, 0200/2, 0201/2 és 0206/3 hrsz-ú ingatlan településszerkezeti terv módosítás – 2013 (4/2013. (I.17.) hat.)

Lesenceistvánd Helyi építési szabályzat és Szabályozási terv (20/2005 (XII. 15.) rend.)

Lesenceistvánd, Település szerkezeti terv (118/2005 (XII. 14.) hat.)

Lesencetomaj, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás (Egységes szerkezetben) (12/2004. (V.25.) rend.)

Lesencetomaj (Homoki major), településszerkezeti terv – módosítás (2/2016. (I.5.) hat.)

Lesencetomaj (igazgatási terület keleti oldala, volt laktanyatömböt is magába foglaló terület), szabályozási terv és HÉSZ - módosítás 2014 (19/2014. (XI. 28.) rend.)

Lesencetomaj, HÉSZ - egységes szerkezetben (12/2004. (V. 25.) rend.)

Lesencetomaj (igazgatási terület keleti oldala, volt laktanyatömböt is magába foglaló terület), településszerkezeti terv - módosítás 2014 (121/2014. (XI. 25.) hat.)

Lesencetomaj, Gubacsi malom és Laktanya területek településfejlesztési koncepciója - módosítás 2014 (3/2014 (II.05) hat.)

Településszerkezeti terv (45/2004.(V.25.) Lt.sz. hat.)

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv (12/2004.(V.25.) Ör. sz. rend.)

Nemesvita, szabályozási terv és HÉSZ módosítás – 2017 (12/2017. (IX.21.) rend.)

Nemesvita, településszerkezeti terv módosítás – 2017 (84/2017. (IX.11.) hat.)

Nemesvita, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás 2010 (10/2010. (XI. 18.) rend.)
Nemesvita, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás 2010 (8/2010. (IX. 20.) rend.)
Nemesvita, szabályozási terv, helyi építési szabályzat (5/2005. (IV.30.) rend.)
Nemesvita, településfejlesztési koncepciója (123/2003 (IX.22.) hat.)
Raposka, Fő utcai lakóterületek HÉSZ módosítás – 2017 (4/2017. (II.23.) rend.)
Raposka község településrendezési terve (12/2005 (XII. 29.) rend.)
Raposka község településrendezési terve (165/2005 (XII. 15.) hat.)
Raposka, településfejlesztési koncepció – 2002 (41/2002. (VII.03.) hat.)
Raposka község településfejlesztési koncepciója (1/2002.(VII.03.) Kh. hat.)
Szigliget, szabályozási terv és HÉSZ - egységes szerkezetben – 2014 (5/2010. (IX. 1.) rend.)
Szigliget, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás 2013 (11/2013. (XII.31.) rend.)
Szigliget, HÉSZ - egységes szerkezetben 2013 (5/2010. (IX. 1.) rend.)
Szigliget, településszerkezeti terv - módosítás 2013 (Teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz.) (160/2013. (XII. 30.) hat.)
Szigliget község településrendezési terv módosítás (külterületi szabályozás változtatása) (9/2012. (VI. 11.) rend.)
Szigliget, településszerkezeti terv – 2010 (108/2010. (VIII. 31.) hat.)
Szigliget, településszerkezeti-, szabályozási terv és HÉSZ – 2010 (5/2010. (IX. 1.) rend.)
Szigliget, településfejlesztési koncepció 2009 (1/2009 (I.13) hat.)
Szigliget, Településszerkezeti terv (45/2005 (IV. 28.) hat.)
Szigliget, településfejlesztési koncepció – 2003 (130/2003. (IX.18.) hat.)
Tapolca, HÉSZ (egységes szerkezetben) – 2015 (13/2008. (VI.2.) rend.)
Tapolca, szabályozási terv és HÉSZ módosítás – 2015 (16/2015. (VI.23.) rend.)
Tapolca, településszerkezeti terv módosítás – 2015 (95/2015. (VI.19.) hat.)
Tapolca, szabályozási terv és HÉSZ - módosítás 2013 (18/2013. (IV. 29.) rend.)
Tapolca, településszerkezeti terv - módosítás 2013 (69/2013. (IV.26.))
Tapolca településfejlesztési koncepciója - módosítás 2013 (68/2013. (IV.26.) hat.)
Tapolca, szabályozási terv és HÉSZ -egységes szerkezetben 2008 (13/2008 (VI.30.) rend.)
Tapolca, településszerkezeti terv - egységes szerkezetben 2008 (151/2008. (V.30.) hat.)
Tapolca, településszerkezeti terv (172/2005 (VI.17.) hat.)
Tapolca, településfejlesztési koncepció (364/1999 (XI. 23.) hat.)

Az érintett települések településrendezéssel kapcsolatos helyi dokumentumai (határozatok, rendeletek, településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat, településfejlesztési koncepció arculati kézikönyv) nyilvánosak, elérhetők a települések honlapjain, illetve az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) honlapján (<https://www.teir.hu/>).

1.7.3. Körzeti erdőtervek

A Tapolcai Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (Érvényes: 2017. január 1. – 2026. december 31.) – Határozat száma: 21379/1/2016

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

Az Észak-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 12/2018. (VII. 3.) AM rendelet alapján az érintett vadgazdálkodási tájegység neve és száma: **Balaton-felvidéki Vadgazdálkodási Tájegység, száma 513.**

Az érintett vadászterületek kódszáma: 19-303250-513, 19-303950-513

A vadászatra jogosultak neve: Billege Vadásztársaság (19-303250-513), BFNPI Badacsonyi VGE (19-303950-513)

Az üzemterv érvényességi dátuma: 2037. február 28.

1.7.5. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a 4-2. Balaton közvetlen vízyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységhez tartozik: Balaton részvízyűjtő Vízyűjtő-Gazdálkodási Terv – 2015

A vízyűjtő-gazdálkodási terv elérhető:

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

1.7.6. Halgazdálkodási tervek

Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületet nem érint a tervezési terület.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A területen belül ható veszélyeztető tényezők				
A02	Mezőgazdasági művelési mód változása (kivéve lecsapolás és égetés)	L	30	Elsősorban a jó állapotú, kétszikűekben gazdag kaszálóréteken folyó jelenlegi gyepgazdálkodás esetleges megváltozásán keresztül veszélyezteti a fenti élőhelytípushoz erősen kötődő magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) állományát
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	L	30	A kékperjés láprétek meszes, tözezes vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), a <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510) élőhelyeket, valamint a magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) állományát veszélyezteti – az élőhelyet fenntartó külső nyomás megváltozásán, illetve az élőhely-szerkezet alkalmatlanná válásán keresztül.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	20	A hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), a harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>) és a magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) állományait veszélyezteti – taposás, rágás, az ezek következtében fellépő talajtömörödés és erózió, gyomosodás, valamint az élőhely-szerkezet átalakulása, a kétszikű növényfajok visszaszorulása által.
A11	Mezőgazdasági célú égetés	M	10	Az élőhelyek közül a <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a meszes lápok télisással (<i>Cladium mariscus</i>) és a <i>Caricion davallianae</i> fajaival (7210*), a mézskedvelő üde láp- és sásrétek (7230), a meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210), a pannon homoki gyepek (6260*), a sík és dombvidéki kaszálórétek (6510), valamint a kékperjés láprétek meszes, tözezes vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), a fajok közül a magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>), a hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), a keleti lápibagoly (<i>Arytrura musculus</i>) és a díszes tarkalepke (<i>Hypodryas maturna</i>) esetében jelentkezik veszélyeztető tényezőként. A mezőgazdasági célú égetések a közösségi jelentőségű fajok élőhelyének megőrzését veszélyeztetik, az élőhelytípusok állományainak bolygatásával járnak, valamint az idegenhonos lágyszárúak előretörését is segíthetik. Az égetés az említett közösségi jelentőségű

				fajokat direkt módon veszélyezteti, azok minden fenológiai stádiumában.
A25	Felszíni vagy felszín alatti vizek pontszerű szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek	M	10	A vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) – az érintkező mezőgazdasági területeken használt vegyszerek esetleges besodródásának negatív hatásain keresztül.
A26	Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek	M	10	A vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) – az érintkező mezőgazdasági területeken használt vegyszerek esetleges bemosódásának negatív hatásain keresztül. A vidra (<i>Lutra lutra</i>) - a vizek szennyezése komoly, sokszor nehezen kimutatható módon csökkenti a vidraállomány méretét, mivel a táplálékul szolgáló halakban felgyülemelő mérgeanyagok, nehézfém-származékok a szervezetükbe jutva megbetegíthetik, vagy el is pusztíthatják azokat.
A29	Talajszennyezést okozó mezőgazdasági tevékenységek	L	5	A kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), valamint a hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>) és harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>) állományait veszélyezteti – az érintkező mezőgazdasági területek használata során fellépő esetleges szennyezések bemosódásának negatív hatásain keresztül.
B01	Erdővé alakítás más művelési módból vagy erdősítés (kivéve lecsapolás)	L	2	Pannon homoki gyepeket (6260*) veszélyeztet. A Csá(szá)r-szigeten lévő homoki gyepek fenyvesítés és beakácosítás okán tűnt el. A még meglévő gyepek megőrzése érdekében a további erdősítés elkerülendő.
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	M	10	Az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) élőhelytípus veszélyezteti, mert a felújítások számos helyen homogénné teszik az állománystruktúrát, illetve hozzájárulhatnak az erdőtársulások karakterfajainak visszaszorulásához.
B23	Felszíni vagy felszín alatti vizek szennyezését okozó erdészeti tevékenységek	L	5	A vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) állományait veszélyezteti – az érintkező erdőgazdálkodás által érintett területek használata során fellépő esetleges szennyezések bemosódásának negatív hatásain keresztül.
C01	Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló)	L	5	A mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) élőhelyet veszélyezteti – felszámolásuk, illetve vízellátottságuk megváltoztatásán keresztül.

E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra	L	3	A mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) és a vidra (<i>Lutra lutra</i>) állományát veszélyezteti – elütés általi elhullások formájában. Ezen túl a gyepes élőhelytípusokat [kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), a <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), a meszes lápok télisással (<i>Cladium mariscus</i>) és a <i>Caricion davallianae</i> fajaival (7210*), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)] veszélyezteti – a nosztalgiavasút jellegű vonalhasználat esetén (gyepek leégésének veszélye).
E05	Felszíni vagy felszín alatti vizek szennyezését okozó földi, vízi és légi közlekedési tevékenységek	L	3	A vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) állományait veszélyezteti – az érintkező területek használata során fellépő esetleges szennyezések bemosódásának negatív hatásain keresztül.
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	L	5	A hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>) állományát veszélyezteti – kolóniákat érő fény- és zaj-terhelés növekedése által. A tervezési területhez tartozó repülőter használatintenzitásának növekedése potenciális, az illegális terepmotorozás, quadozás aktuális veszélyeztető tényezőként jelentkezik a gyepes jelölő élőhelytípusok [kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), a <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), a meszes lápok télisással (<i>Cladium mariscus</i>) és a <i>Caricion davallianae</i> fajaival (7210*), Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)] számára.
F09	Háztartási/rekreációs létesítményi hulladék/szemét elhelyezése és kezelése	L	5	A kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), a <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510) élőhelyeket veszélyezteti.
F14	Felszíni vagy felszín alatti vizek pontszerű szennyezését okozó egyéb lakossági, vagy rekreációs tevékenységek és struktúrák	L	5	A vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) állományait veszélyezteti – a horgászati tevékenység során fellépő esetleges szennyezések bemosódásának negatív hatásain keresztül.
F24	Zaj-, fény-, hő- vagy egyéb szennyezést okozó lakossági vagy rekreációs tevékenységek és struktúrák	L	5	A hegyesorrú denevér (<i>Myotis blythii</i>) állományát veszélyezteti – kolóniákat érő fény- és zaj-terhelés növekedése által.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	5	A mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) állománya számára jelentkezik veszélyeztető tényezőként – a vörösfülű

				ékszerteknős (<i>Trachemys scripta elegans</i>) inváziója által.
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	30	Az élőhelytípusok közül Pannon homoki gyepek (6260*) a <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárretjei (6440), a meszes lápok télisással (<i>Cladium mariscus</i>) és a <i>Caricion davallianae</i> fajaival (7210*), a mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), a meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210), a kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) előfordulásai, a fajok közül a kistűzű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), a keleti lápi bagoly (<i>Arytrura musculus</i>), a díszes tarkalepke (<i>Hypodryas maturna</i>) és a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) állományai esetében jelentkezik veszélyeztető tényezőként – az fajösszetétel megváltozása, az állományszerkezet átalakulása, leromlása miatt. Legjelentősebb inváziós faj a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), de gondot jelent a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) és a gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>).
I04	Problémát jelentő őshonos növény- és állatfajok	M	30	Elsősorban a kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Pannon homoki gyepek (6260*), valamint az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) élőhelytípusok előfordulásait veszélyezteti – a túltartott vadállomány (vaddisznó, őz, szarvas) erdőterületeken az erdők termőhelyét károsítja, az erdők fajkészletét és struktúráját degradálja. A vadászati létesítmények az elhelyezésükkel, használatukkal járó bolygatás miatt hatnak negatívan az élőhelyekre. A gyepeken a túrás, taposás révén gyomosodás, jellegtelenedés következhet be.
K02	Leccsapolás	L	5	Potenciális – A vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), a láp póc (<i>Umbra krameri</i>), a dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>), a díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>) és az apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>) állományaira jelenthet veszélyt – a fajok élőhelyét jelentő víztestek állapotának megváltozásán keresztül.

K04	Hidrológiai áramlás módosítása	L	5	A vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), a lép póc (<i>Umbra krameri</i>), a dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>) és a díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>) állományaira jelenthet veszélyt – a fajok élőhelyét jelentő víztestek élőhelyi körülményeinek megváltozásán (pl. szabályozás, módosítás) keresztül.
K05	Víztestek fizikai változása	L	5	A vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), a lép póc (<i>Umbra krameri</i>), a dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>) és az apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>) állományaira jelenthet veszélyt – a fajok élőhelyét jelentő víztestek állapotának megváltozásán keresztül.
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió	M	30	Az élőhelytípusok közül a <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a mészkedvelő üde lép- és sásrétek (7230), a kékperjés láprétek meszes, tőzezes vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510) előfordulásai, továbbá a kiscfészke aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), a magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>), a keleti lépibagoly (<i>Arytrura musculus</i>), a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), a vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), valamint a sötét hangyaboglárka (<i>Maculinea nausithous</i>) állományai esetében jelentkezik veszélyeztető tényezőként – becserjésedés (kutyabenge (<i>Frangula alnus</i>), gyomosodás (nád (<i>Phragmites australis</i>), az élőhely átalakulása vagy megszűnése által.
L04	Természetes eutrofizáció vagy savasodás	M	10	A <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a meszes lápok télisással (<i>Cladium mariscus</i>) és a <i>Caricion davallianae</i> fajaival (7210*), a mészkedvelő üde lép- és sásrétek (7230), a kékperjés láprétek meszes, tőzezes vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410) Pannon homoki gyep (6260*) élőhelytípusokat, valamint a kiscfészke aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) és az apró fillércsiga (<i>Anisus vorticulus</i>) fajokat veszélyezteti – az élőhelyeik általános állapotának leromlásán keresztül.
L05	Csökkenő termékenység / genetikai leromlás (pl. beltenyésztés vagy endogámia)	L	5	Mocsári kardvirág (<i>Gladiolus palustris</i>) lokális állományát veszélyezteti hosszú távon.
A területen kívül és belül ható veszélyeztető tényezők				
A21	Növényvédő szerek használata a mezőgazdaságban	L	5	A mészkedvelő üde lép- és sásrétek (7230) élőhelytípust veszélyezteti – az érintkező szántóterületeken használt gyomirtó szerek

				esetleges besodródásának negatív hatásain keresztül.
N01	Hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek) a klímaváltozás következtében	M	20	A mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) és a kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410) élőhelytípusokat veszélyezteti – a termőhelyek klimatikus és hidrológiai viszonyainak megváltozásán keresztül.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	20	Az élőhelytípusok közül a <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a meszes lápok télisással (<i>Cladium mariscus</i>) és a <i>Caricion davallianae</i> fajaival (7210*), a mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), a meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210), a kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) előfordulásait, a fajok közül a mocsári kardvirág (<i>Gladiolus palustris</i>), a kiskécskű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), a magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>), a hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), a díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>), a keleti lápibagoly (<i>Arytrura musculus</i>), a díszes tarkalepke (<i>Hypodryas maturna</i>), a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), a vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), a sötét hangyaboglárka (<i>Maculinea nausithous</i>), a vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) és a harántfogú törpecsiga (<i>Vertigo angustior</i>) állományait veszélyezteti – az élőhelyek és fajok számára optimálistól elmaradó vízellátottság kialakulásán keresztül.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Fő célkitűzések:

- A területen előforduló közösségi jelentőségű értékek megőrzése – különös tekintettel a meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), a kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), a *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510), a meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival (7210*), a mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) élőhelytípusokra, valamint a mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*), a magyar tarsza (*Isophya costata*), a keleti lápibagoly (*Arytrura musculus*), a díszes tarkalepke

(*Hypodryas maturna*), a vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), a vágó csík (*Cobitis taenia*), a láp póc (*Umbra krameri*) állományaira.

- A kijelölés alapjául szolgáló gyepes élőhelytípusok [kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510), meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival (7210*), mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)] rendszeres kaszálással történő fenntartása.
- Az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*) élőhelytípus előfordulási helyein mindennemű beavatkozás mellőzése.

További célok és végrehajtandó intézkedések:

- A meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepes és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210) élőhelytípus előfordulási helyein a további cserjésedés megakadályozása, a jelenlévő inváziós fajok visszaszorítása.
- A kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), a *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510), a meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival (7210*), a mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) élőhelytípus előfordulási helyein a megfelelő vízszint és az évi két alkalommal történő kaszálás biztosítása (a keletkezett biomasz eltávolításával, az első kaszálás legkorábbi időpontjaként június 15-öt, mocsári kardvirág termőhelyén augusztus 15-öt fenntartva).
- A vérfűhöz kötődő hangyaboglárka fajok állományainak megőrzése és megerősítése érdekében a tisztásokon található vérfűves rétek esetében a kaszálás június 15-től szeptember 1-ig a rétek teljes területén kerülendő.
-

A terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 terület lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján jelen fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre

az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési javaslatok megfogalmazása a Natura 2000 terület kijelölésének alapját szolgáló élőhelytípusok és fajok védelmi és állomány-megerősítési szempontjainak, valamint a gazdálkodói érdekeknek az együttes figyelembevételével történt.

A tervezési terület természeti értékeinek megőrzését szolgáló javaslatokat általánosságban, és úgynevezett kezelési egységekhez rendelten adjuk meg a következőkben. A kezelési egységek élőhelyi alapon, aktuális Á-NÉR (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) térkép foltjaihoz kötötten kerültek meghatározásra. Ez utóbbi zömmel művelési ág szerinti azonosságot is jelent. Azok az élőhelyfoltok, melyekhez azonos kezelési javaslatok rendelendők egy kezelési egységbe kerültek. A tervezés alapjaként kezelt élőhelyfoltokat kölcsönösen megfeleltettük a helyrajzi nyilvántartással és a MePAR-blokkrendszerrel. Az egyes kezelési egységekhez tartozó helyrajzi számok listáját és MePAR-blokk kódokat a 3.2.5. b. fejezet táblázata, a helyrajzi szám szintű keresést biztosító részletes táblázatot az elektronikus melléklet tartalmazza.

Az élőhelyek kezelésére vonatkozó, 3.2.1-es fejezetben elsőként a minden kezelési egységre vonatkozó, gazdálkodáshoz szorosan nem kötődő, általános kezelési javaslatokat adjuk meg. Ezt követik az egyes kezelési egységekhez kötött, konkrét kezelési intézkedések, melyek két szinten kerültek meghatározásra. (1) A kötelezően betartandó előírások alfejezet alatt – a kezelési egység érintettségétől függően – a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletet, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 2009. évi XXXVII. törvényt, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 22.) FM rendelet, vagy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényt szerepeltetjük. (2) A gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok közé kerültek a természetvédelmi célkitűzéseket kiemelt mértékben szolgáló, önkéntes vállaláson alapuló, előírás-javaslatok.

A kezelési egységek listája az érintett élőhely-típusok feltüntetésével:

Kezelési egység kódja	Kezelési egység elnevezése és a kapcsolódó természetvédelmi cél	Érintett terület (ha)	Érintett élőhelytípusok
KE1	Üde láprétek (vízfeltöréssel helyek), zsombék-semlyék komplexek	54,72	B4 Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek D1 Meszes láprétek, rétlápok (<i>Caricion davallianae</i>) D1×B1bN Meszes láprétek, rétlápok (<i>Caricion davallianae</i>)×Télisásosok D1×D2 Meszes láprétek, rétlápok (<i>Caricion davallianae</i>)×Kékperjés rétek D1×H4 Meszes láprétek, rétlápok (<i>Caricion davallianae</i>)×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

			7210* Meszes lápok télisással (<i>Cladium mariscus</i>) és a <i>Caricion davallianae</i> fajaival 7230 Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
KE2	Jó természetességi állapotú, inváziós fajokkal nem, vagy kis mértékben fertőzött kékperjés kiszáradó láprétek, fajgazdag félszárazgyepek	339,15	D2 Kékperjés rétek D2×D1 Kékperjés rétek×Meszes láprétek, rétlápok (<i>Caricion davallianae</i>) D2×H4 Kékperjés rétek×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok D2×RC Kékperjés rétek×Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők H4 Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok H4×B5 Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Nem zombékoló magassásrétek H4×H5b Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Homoki sztyeprétek H4×P2b Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Galagonyás-kökényesborókás száraz cserjések H5b Homoki sztyeprétek 6210 Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepék és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) 6260* Pannon homoki gyepék 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>)
KE3	Jobb természetességi állapotú magassásosok, mocsárrétek, kaszálórétek	587,55	B5 Nem zombékoló magassásrétek D2 Kékperjés rétek D34 Mocsárrétek D34×B5 Mocsárrétek×Nem zombékoló magassásrétek D34×B6 Mocsárrétek×Zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak D34×H4 Mocsárrétek×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok D34×P2a Mocsárrétek×Üde és nedves cserjések E1 Franciaperjés rétek 6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) 6440 <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)

KE4	Nádasok, télisásosok, kaszálásra alkalmatlan mocsarak és elmocsarasodott gyepterületek	486,00	<p>B1a Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások B1a×B6 Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások×Zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak B1a×P2a Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások×Üde és nedves cserjések B1b Úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok B1bN Télisásosok B1bN×D2 Télisásosok×Kékperjés rétek B1b×P2a Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások×Üde és nedves cserjések B2 Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet B5 Nem zsombékoló magassásrétek B5×B1a Nem zsombékoló magassásrétek×Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások B5×B1b Nem zsombékoló magassásrétek×Úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok B5×B6 Nem zsombékoló magassásrétek×Zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek</p> <p>7210* Meszes lápok télisással (<i>Cladium mariscus</i>) és a <i>Caricion davallianae</i> fajaival</p>
KE5	Parlag eredetű és leromlott állapotú gyepek	223,07	<p>B2 Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet B5 Nem zsombékoló magassásrétek D2 Kékperjés rétek D2×P2a Kékperjés rétek×Üde és nedves cserjések D34 Mocsárrétek E1 Franciaperjés rétek H4 Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok OB Jellegtelen üde gyepek OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek</p> <p>6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) 6440 <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>)</p>

KE6	Jó természetességi állapotú erdőfoltok, liget- és láperdő fragmentumok	250,73	J1a Fűzlápok J2 Láp- és mocsárerdők P2a Üde és nedves cserjések P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések RA Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések RB Óshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők RC Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők 91E0* Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kóris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
KE7	Kultúrerdők és jellegtelen erdő-, ill. cserjés-gyepes állományok	209,58	P2a Üde és nedves cserjések P2c Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok RA Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok RB Óshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők RC Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők S1 Ültetett akácok S2 Nemesnyárasok S3 Egyéb tájidegen lombos erdők S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek S4×H5b Ültetett erdei- és feketefenyvesek×Homoki sztyeprétek S6 Nem őshonos fafajok spontán állományai S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok
KE8	Állóvizek	32,78	U9 Állóvizek
KE9	Vízfolyások	34,57	Aa Források, gyors folyású patakok hínárnövényzete Ab Folyók, áramló vízü csatornák hínárnövényzete U8 Folyóvizek 3260 Természetes disztróf tavak és tavacsák
KE10	Szántók	53,85	T1 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák T2 Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák T9 Kiskertek
KE11	Kezelést, korlátozást nem igénylő élőhelyek	29,24	U2 Kertvárosok, szabadidős létesítmények U7 Homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak U10 Tanyák, családi gazdaságok U11 Út- és vasúthálózat

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések

A jelen fenntartási terv céljainak elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.

A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza nem végezhető.

A gyepek művelési ágú területen az üzemtervezett erdők, valamint a legelőként hasznosított szántók művelési ágának rendezése javasolt.

Ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése nem javasolt.

A tervezési területen új bányatelek létesítése és meglévő bányatelek horizontális bővítése nem kívánatos. A tervezési területen található bányák rekultivációja során előtérbe kell helyezni a jelölő élőhelyeknek kedvező hasznosításokat és beavatkozásokat.

Új tervezésű elektromos vezetékek tervezése során előnyben kell részesíteni a földkábelek alkalmazását.

A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizált, vagy burkolttá alakítása nem kívánatos – az állagmegóvás kivételével.

A tervezési terület szabadon látogatható, de annak tisztásain, gyepterületein közösségi, vagy tömegsport-esemény rendezése, valamint technikai jellegű sporttevékenység folytatása kerülendő.

A tervezési területen szükséges az illegális terepmotorozással, quadozással és személtelhelyezéssel (a horgászati tevékenységhez kapcsolódóan is) szembeni határozott fellépés.

Tanösvények, kerékpáros útvonalak tervezése és kivitelezése során a területen jelölő közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok megőrzését biztosítani kell. A tervezés során a természetvédelmi kezelővel és a hatósággal egyeztetni szükséges.

A környező területek területfejlesztése során kiemelt figyelmet kell fordítani a Natura 2000 terület ökológiai kapcsolatainak megőrzésére.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések

Általános intézkedések

A tervezési területen a nagyvad állomány drasztikus csökkentése kívánatos a közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok megőrzése érdekében.

A vadállomány koncentrált jelenlétét eredményező vadászati létesítmények (etető, sózó, dagonya) kialakítása természetvédelmi szempontból nem kívánatos. Egyéb vadászati létesítmények (pl. szóró) elhelyezése egyedi elbírálás mellett, a jelölő élőhelytípusok károsodását megakadályozó egyedi korlátozásokkal, engedélyezhető.

1. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE1

(b) Kezelési egység meghatározása: Üde láprétek (vízfeltöréssel helyek), zsombék-semlyék komplexek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

B4 Lápi zsombékosok, zsombék-semlyék komplexek

D1 Meszes láprétek, rétlápok (*Caricion davallianae*)

D1×B1bN Meszes láprétek, rétlápok (*Caricion davallianae*)×Télisásosok

D1×D2 Meszes láprétek, rétlápok (*Caricion davallianae*)×Kékperjés rétek

D1×H4 Meszes láprétek, rétlápok (*Caricion davallianae*)×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

7210* Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajai

7230 Mészkevelő üde láp- és sásrétek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Apró fillérsziga (*Anisus vorticulus*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Lisztos kankalin (*Primula farinosa*), egypelyvás csetkák (*Eleocharis uniglumis*), illatos hagyma (*Allium suaveolens*), kormos csáté (*Schoenus nigricans*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), magyar lednek (*Lathyrus pannonicus*), lápi sás (*Carex davalliana*), nagy aggófű (*Senecio umbrosus*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kiemelt jelentőségű élőhelytípusok fennmaradása érdekében kerülni kell mindenféle beavatkozást, beleértve a gyepek bármilyen használatát, kivéve a kifejezetten az élőhelyek fennmaradását elősegítő mérsékelt, szarvasmarhával (esetleg bivallyal) történő legeltetést, a növényzet túlzott záródásakor, illetve a fenntartó munkákat, valamint az inváziós gyomfajok (elsősorban a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) megjelenése esetén azok eltávolítását. A gyepek égetése nem megengedhető.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Javasolt előírások:

—
—

- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Szerves trágyázás nem megengedett (GY07)
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12)
- Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 állategység/ha (GY39)
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok elsősorban a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő üde láprétek és lápi zombékos élőhelyek megőrzése érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és az ahhoz kötődő fajok hosszú távú fenntartását szolgálják. Az élőhelyek fennmaradása szempontjából a be nem avatkozás az elsődleges, de ha nagyon záródik a növényzet (télisás (*Cladium mariscus*) terjeszkedése), akkor a marhákkal (esetleg bivallyal) történő alkalmankénti megjáratás felnyithatja az élőhelyet. A nyílt felszínre a kistermetű lápi fajoknak van szüksége, mint pl. a lisztes kankalinnak (*Primula farinosa*).

2. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE2

(b) Kezelési egység meghatározása: Változó, de jelentős részben jó természetességi állapotú, inváziós fajokkal [őshonos agresszíven terjedő fajok közül a siska nádtippán (*Calamagrostis epigeios*) és a nád (*Phragmites australis*), az idegenhonos fajok közül a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*] nem, vagy kis mértékben fertőzött kékperjés kiszáradó láprétek, fajgazdag félszárazgyepek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

D2 Kékperjés rétek

D2×D1 Kékperjés rétek×Meszes láprétek, rétlápok (*Caricion davallianae*)

D2×H4 Kékperjés rétek×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

D2×RC Kékperjés rétek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

H4 Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

H4×B5 Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Nem zombékoló magassásrétek

H4×H5b Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Homoki sztyeprétek

H4×P2b Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Galagonyás-kökényesborókás száraz cserjések

H5b Homoki sztyeprétek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6210 Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)

6260* Pannon homoki gyepek

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzezes vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), magyar tarsza (*Isophya costata*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Illatos hagyma (*Allium suaveolens*), kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), lápi nyúl farkfű (*Sesleria uliginosa*), magyar lednek (*Lathyrus pannonicus*), mocsári sisakoskosbor (*Anacamptis laxiflora* subsp. *palustris*), szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), poloskaszagú sisakoskosbor (*Anacamptis coriophora*), hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*), illatos bibircsvirág (*Gymnadenia odoratissima*), sömörös pettyeskosbor (*Neotinea ustulata*), pókbangó (*Ophrys sphegodes*), porosz bordamag (*Laserpitium prutenicum*), nagyvirágú gyíkfű (*Prunella grandiflora*), fehér zászpa (*Veratrum album*), királyné gyertyája (*Aspodelus albus*), törös szöcske (*Gampsocleis glabra*), vérfű-aranybagoly (*Diachrysia zosimi*), farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel az a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, a 275/2004 Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Javasolt előírások:

- Felületés nem megengedett (GY01)
- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett (GY02)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Kizárólag kaszálással történő hasznosítás (GY20)
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyep állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása (GY79)
- Minden évben tisztító kaszálás elvégzése (GY105)
- A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92)
- 15-20% kaszátlan terület meghagyása parcellánként (GY95)
- A kaszátlan területet évente más helyen történő kialakítása (GY99)

- Kaszálás szeptember 1. után lehetséges (GY77)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető (GY24)
- A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórta jelentkező őshonos cserjék megőrzése (GY28)
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni (GY31)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása (GY32)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Azon gyepterületeken, ahol a becserjésedés mértéke eléri, vagy meghaladja a 30%-ot, javasolt cserjeirtást tervezni. A cserjeirtás minden esetben a természetvédelmi hatóság engedélyével, a nemzeti park igazgatóság szakemberének irányításával, az adott gyepterület legjobb állapotú foltjainak kímélete mellett történjen.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a kaszált gyepek fajgazdag élőhelyeinek, valamint az azokhoz kapcsolódó zoológiai értékek [pl. magyar tarsza (*Isophya costata*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)] hosszú távú megőrzését, fenntartását szolgálják. E fajok speciális fejlődésmenete és élőhelyigényei a kaszálás utóbbiakat figyelembe vevő módon történő megvalósítását teszi szükségessé.

3. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE3

(b) Kezelési egység meghatározása: Jobb természetességi állapotú magassásosok, mocsárrétek, kaszálórétek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

B5 Nem zsombékoló magassásrétek

D2 Kékperjés rétek

D34 Mocsárrétek

D34×B5 Mocsárrétek×Nem zsombékoló magassásrétek

D34×B6 Mocsárrétek×Zsíókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak

D34×H4 Mocsárrétek×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

D34×P2a Mocsárrétek×Üde és nedves cserjések

E1 Franciaperjés rétek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Kisfészkü aszat (*Cirsium brachycephalum*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), magyar tarsza (*Isophya costata*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Csermelyaszat (*Cirsium rivulare*), buglyos szegfű (*Dianthus superbus*), lápi gázló (*Hydrocotyle vulgaris*), törös szöcske (*Gampsocleis glabra*), vérfű-aranybagoly (*Diachrysia zosimi*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, a 275/2004 Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Javasolt előírások:

- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett (GY02)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása (GY79)
- Minden évben tisztító kaszálás elvégzése (GY105)
- A gyepterület kaszálása, szárazítása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása (GY92)
- 15-20% kaszátlan terület meghagyása parcellánként (GY95)
- A kaszátlan területet évente más helyen történő kialakítása (GY99)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A javaslatok az élőhelyek állapotának megőrzése és javítása, az azokhoz kötődő közösségi jelentőségű fajok [kiszéskü aszat (*Cirsium brachycephalum*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*), magyar tarsza (*Isophya costata*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)] állományainak védelme érdekében, továbbá az özönnövények [magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), zöld juhar (*Acer negundo*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*)] jelenlétéből fakadó veszélyforrások mérséklése érdekében kerültek megfogalmazásra.

4. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE4

(b) Kezelési egység meghatározása: Nádasok, télisásosok, kaszálásra alkalmatlan mocsarak és elmocсарasodott gyepterületek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

B1a Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B1a×B6 Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások×Zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak

B1a×P2a Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások×Üde és nedves cserjések

B1b Úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok

B1bN Télisásosok

B1bN×D2 Télisásosok×Kékperjés rétek

B1b×P2a Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások×Üde és nedves cserjések

B2 Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet

B5 Nem zsombékoló magassásrétek

B5×B1a Nem zsombékoló magassásrétek×Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

B5×B1b Nem zsombékoló magassásrétek×Úszólápok, tőzeges nádasok és télisásosok

B5×B6 Nem zsombékoló magassásrétek×Zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak

OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

7210* Meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), harántfogú törpecsiga (*Vertigo angustior*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Lápi gázló (*Hydrocotyle vulgaris*), mocsári kocsord (*Peucedanum palustre*), mocsári kígyófü (*Triglochin palustre*), lápi csalán (*Urtica kioviensis*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása (legeltetés, szárazabb években kaszálás) javasolt, mivel az a természeti értékek fennmaradását, illetve az élőhelyek állapotának javítását segítené.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, a 275/2004 Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Javasolt előírások:

- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett (GY02)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha (GY41)
- Villanypásztor használata nem megengedett (GY49)
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék (GY67)
- Legeltetési hasznosítás esetén legalább 10 cm-es gyepmagasság biztosítása (GY135)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A javaslatok az élőhelyek állapotának javítása érdekében kerültek megfogalmazásra. A leromlott állapotú természetes élőhelyek intenzívebb kezelése regenerációjuk segítése érdekében szükséges.

5. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE5

(b) Kezelési egység meghatározása: Parlag eredetű és leromlott állapotú, valamint intenzív kezelést igénylő gyepek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

B2 Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet

B5 Nem zsombékoló magassárrétek

D2 Kékperjés rétek

D2×P2a Kékperjés rétek×Üde és nedves cserjések

D34 Mocsárrétek

E1 Franciaperjés rétek

H4 Erdössztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

OB Jellegtelen üde gyepek

OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6410 Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)

6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Kisfészkü aszat (*Cirsium brachycephalum*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

fehér zászpa (*Veratrum album*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel természetességi állapotuk javítása így érhető el.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok*Kötelezően betartandó előírások:*

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, a 275/2004 Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Javasolt előírások:

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY18)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetéséhez engedély csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulása alapján kérhető (GY24)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása (GY32)
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 állategység/ha (GY42)
- Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható (GY57)
- Minden évben tisztító kaszálás elvégzése (GY105)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek intenzívebb mezőgazdasági hasznosításba vonása szükséges.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A javaslatok az élőhelyek állapotának javítása érdekében, továbbá az özönnövények [magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), zöld juhar (*Acer negundo*), amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)] jelenlétéből fakadó veszélyforrások mérséklése érdekében kerültek megfogalmazásra. A leromlott állapotú természetes élőhelyek

intenzívebb kezelése regenerációjuk segítése érdekében szükséges. A degradált gyepek kevésbé kötött, intenzívebb kezelést igényelnek az özönnövények visszaszorulásáig.

6. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE6

(b) Kezelési egység meghatározása: Jó természetességi állapotú erdőfoltok, liget- és láperdő fragmentumok, üde cserjések (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

J1a Fűzlápok

J2 Láp- és mocsárerdők

P2a Üde és nedves cserjések

P2b Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

RA Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

RB Óshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

RC Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Keleti lápi bagoly (*Arytrura musculus*), díszes tarkalepke (*Hypodryas maturna*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), gyász cincér (*Morimus funereus*), csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Téli zsurló (*Equisetum hyemale*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), békakonty (*Listera ovata*), széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*), Vöth-nőszőfű (*Epipactis voethii*), Tallós-nőszőfű (*Epipactis tallosii*), fehér madársisak (*Cephalanthera damasonium*), kardos madársisak (*Cephalanthera longifolia*), fehér zászpa (*Veratrum album*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), törpeszender (*Proserpinus proserpina*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén kíméletes, folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok javasoltak az itt előforduló élőhelyek és fajok megőrzése érdekében.

Cél az idős faegyedek és jelentős mennyiségű, álló és fekvő holt faanyag jelenléte. Böhöncös egyedek, biotópfák kímélendők. A fakitermelést kemény (fagyott vagy száraz) talajon kell végezni ajánlottan fészkelési időn kívül, az Evt. előírásai alapján július 16. és március 31. között, a közelítő nyomokat a természetvédelmi kezelővel egyeztetve.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat kiemelten a Tapolcai Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (Érvényes: 2017. január 1. – 2026. december 31.) tartalmazza, továbbá a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, tartalmazza.

Javasolt előírások:

- A közösségi jelentőségű élőhelytípusok vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódok előírása (E03)
- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével (E10)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása (E75)
- Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása. (E97)
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető (VA03)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a kijelölés alapjául szolgáló enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*) kiemelt jelentőségű élőhelytípus, valamint az azokhoz kötődő fajok hosszú távú fenntartását szolgálják. Az ide sorolt, legalább közepes természetességű üde cserjések és puhafás foltok kezelésének kiemelt figyelemmel való kísérése tájképi és zoológiai szempontból (*Salix* és *Populus* fajokhoz kötődő rovarok, madarak, kisemlősök) is fontos.

7. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE7

(b) Kezelési egység meghatározása: Kultúrerdők és jellegtelen erdő-, ill. cserjés-gyepes állományok (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

P2a Üde és nedves cserjések

P2c Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok
RA Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
RB Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
RC Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
S1 Ültetett akácok
S2 Nemesnyárasok
S3 Egyéb tájidegen lombos erdők
S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek
S4×H5b Ültetett erdei- és feketefenyvesek×Homoki sztyeprétek
S6 Nem őshonos fafajok spontán állományai
S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

Nincs érintett élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nincs érintett faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Téli zsurló (*Equisetum hyemale*), széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A gazdálkodás során törekedni kell, a természetszerű szerkezettel, faállománnyal és korösszetétellel jellemezhető állományok kialakítására.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat kiemelten a Tapolcai Erdőtervezési Körzet Körzeti Erdőterve (Érvényes: 2017. január 1. – 2026. december 31.) tartalmazza, továbbá a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet, valamint a 2014. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 47/2014. (IV. 24.) VM rendelet.

Javasolt előírások:

- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
  - A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása (E31)
  - Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítést és a tuskózást kerülni kell (E49)
  - Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal (E51)
- Megjegyzés: javasolt fafajok: mézgás éger (Alnus glutinosa), kocsányos tölgy (Quercus robur), magyar kőris (Fraxinus angustifolia)*

- Talajvédelmi rendeltetésű és felnyíló (erdőssztyepp jellegű) erdők esetében a felújítás során a tájhoz fajok tuskó- és gyökérsarj eredetű újulatának megőrzése (E61)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása (E75)
- Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása. (E97)
- Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett (E81)
- A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása magas tuskó visszahagyásával, az odú megőrzésével (E95)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az özönnövényfajok előfordulása a kezelési egység területén olyan mértékű, hogy indokolt lenne azok arányának csökkentése élőhelyrekonstrukciós beavatkozások keretében.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Az intenzíven terjedő fajokból álló állományok a jelölő élőhelytípusokra (Pannon homoki gyepes (6260*), a *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival (7210*), a mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), a meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepes és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), a kékperjés lárétek meszes, tözegezes vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510), az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*) előfordulásai veszélyt jelentenek, azokra negatív hatással vannak/lehetnek, ezért lokalizációjuk, illetve fajokcseréjük indokolt.

8. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE8

(b) Kezelési egység meghatározása: Állóvizek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

U9 Állóvizek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

Nincs érintett élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Apró fillércsiga (*Anisus vorticulus*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), piros szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*), láp póc (*Umbra krameri*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Színes békaszőlő (*Potamogeton coloratus*), bugás sás (*Carex paniculata*), törpészender (*Proserpinus proserpina*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A gazdálkodás során törekedni kell a víztestek minél természetesebb állapotban történő megőrzésére (mind a határok, mind a vízállás tekintetében). A gazdálkodás során csak olyan tevékenység legyen folytatható, mely a természetes fajösszetételű és szerkezetű parti növényzet mind nagyobb területen való fenntartását, ill. a természetközeli összetétellel bíró vízi életközösségek fenntartását biztosítja.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egy részére jelenleg nincsenek érvényben vonatkozó kötelező előírások, a gyepes élőhelyekre vonatkozó kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről), tartalmazza.

Javasolt előírások:

- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság által kijelölt területen nádaratás nem végezhető. (V06)
- Halastavak medrének meszezése nem megengedett. (V10)
- Nyílt vízfelületek medrének kotrása nem engedélyezhető. (V15)
- Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. (V19)

Megjegyzés: Mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél.

- Nyílt vízfelületeken csérek, szerkők, sirályok megtelepedését segítő mesterséges fészkelő szigetek kialakítása és karbantartása szükséges (V27)
- Védett récefajok megtelepedését segítő mesterséges ládák kihelyezése halastavak part menti növényzetébe és szegélyeibe, nádasokba, növényzettel borított szigetekre. (V28)
- Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységhez érzékeny vizes élőhelyek tartoznak, melyek hidrológiai viszonyainak, élőhely-szerkezetének és természetességi állapotának megőrzése elsődleges természetvédelmi feladat – az önkéntesen vállalható előírás-javaslatokat ennek megfelelően az ide tartozó

élőhelyek és az azokhoz kötődő jelölő fajok sérülékenységének figyelembevételével fogalmaztuk meg.

9. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE9

(b) Kezelési egység meghatározása: Vízfolyások (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

Aa Források, gyors folyású patakok hínárnövényzete

Ab Folyók, áramló vizű csatornák hínárnövényzete

U8 Folyóvizek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

3260 Természetes disztróf tavak és tavacskák

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), vágó csík (*Cobitis taenia*), szívárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), láp póc (*Umbra krameri*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vidra (*Lutra lutra*)

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Színes békaszőlő (*Potamogeton coloratus*), bugás sás (*Carex paniculata*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A gazdálkodás során törekedni kell a víztestek minél természetesebb állapotban történő megőrzésére (mind a határok, mind a vízállás tekintetében). A gazdálkodás során csak olyan tevékenység legyen folytatható, mely a természetes fajösszetételű és szerkezetű parti növényzet mind nagyobb területen való fenntartását, illetve a természetközeli összetétellel bíró vízi életközösségek fenntartását biztosítja.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egy részére jelenleg nincsenek érvényben vonatkozó kötelező előírások, a gyepes élőhelyekre vonatkozó kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről), tartalmazza.

Javasolt előírások:

- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság által kijelölt területen nádaratás nem végezhető. (V06)
- Nyílt vízfelületek medrének kotrása nem engedélyezhető. (V15)
- Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. (V19)

Megjegyzés: Mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél

– Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységhez érzékeny vizes élőhelyek tartoznak, melyek hidrológiai viszonyainak, élőhely-szerkezetének és természetességi állapotának megőrzése elsődleges természetvédelmi feladat – az önkéntesen vállalható előírás-javaslatokat ennek megfelelően az ide tartozó élőhelyek és az azokhoz kötődő jelölő fajok sérülékenységének figyelembevételével fogalmaztuk meg.

10. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE10

(b) Kezelési egység meghatározása: Szántók (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

T1 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

T2 Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák

T9 Kiskertek

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

Nincs érintett élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nincs érintett faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Nincs érintett faj.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységben szántóföldi művelés folyik, mely nem veszélyezteti a közösségi jelentőségű fajokat és élőhelytípusokat. Művelési ág megváltoztatása szántóból gyepké támogatható.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKA) - 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet

Javasolt előírások:

- Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett (SZ21)
- Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető (SZ43)
- Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fafajokkal, támogatható (SZ56)
- Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása (SZ52)
- Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyepek kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők (SZ67)
- A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges (SZ64)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén az e) pontban szereplő javaslatokon kívül élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Fenti javaslatok a környező élőhelyek védelmében kerültek megfogalmazásra, az intenzív művelésből fakadó veszélyforrások mérséklése érdekében.

11. Kezelési Egység

(a) Kezelési egység kódja: KE11

(b) Kezelési egység meghatározása: Kezelést, korlátozást nem igénylő élőhelyek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

U2 Kertvárosok, szabadidős létesítmények

U7 Homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak

U10 Tanyák, családi gazdaságok

U11 Út- és vasúthálózat

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

Nincs érintett élőhely.

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

Nincs érintett faj.

Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Nincs érintett faj.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

–

Javasolt előírások:

Az általános részben megfogalmazottakon túl további javaslatokat nem tettünk.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A tervezési területen új bányatelek létesítése és meglévő bányatelek horizontális bővítése nem kívánatos. A tervezési területen található bányák rekultivációja során előtérbe kell helyezni a jelölő élőhelyeknek kedvező hasznosításokat és beavatkozásokat.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A tervezési terület vízgazdálkodására hatást gyakorolhatnak a kavicsbányák, mely egyes élőhelytípusok (a *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a meszes lápok télisással (*Cladium mariscus*) és a *Caricion davallianae* fajaival (7210*), a mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230) esetében az élőhelytípus leromlásához vezetne.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A tervezési területen élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat tettünk a KE2, KE5, KE7, KE10 esetében.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Ebben a pontban csak azon fajok esetében teszünk fajvédelmi intézkedésre javaslatot, amelyeknél az egyes kezelési egységeknél tett javaslatokon túlmenő intézkedések segítségével még eredményesebb lehet az adott fajra vonatkozó fajvédelmi tevékenység.

Mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*)

A faj élőhelyén fenntartó kezelésként mozaikos kaszálás alkalmazása az alábbiak szerint. A kaszálások időpontja, faj termésérlelését figyelembe vevő módon, augusztus közepére, végére essen. A kaszálás éves váltakozással a terület felére-kétharmadára terjedjen ki [az adott évben kaszátlan folt kaszálása a következő évben minden esetben történjen meg, az idegenhonos aranyvesszővel (*Solidago* spp.) fertőzött részeken minden évben történjen kaszálás (akár több alkalommal is)]. A fenti területkezelés alkalmazásával a faj lokális populációjának megőrzése biztosítottnak látszik, betelepítés, illetve más mesterséges állománynövelő beavatkozás nem szükséges.

Magyar tarsza (*Isophya costata*)

Kaszálással fenntartott élőhelyein a kaszálást – legalább az adott parcella kétszikű növényfajokban leginkább gazdag 1/3-án – július közepénél később kell elvégezni. Élőhelyein a taposást minimálisra kell csökkenteni

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

A faj védelme érdekében kerülendők a vizes élőhelyeken a talajvízszint szabályozási munkák. Élőhelyein a szegélyek, gyepek és fás vegetáció mozaikos fenntartására kell törekedni. Az élőhelyek szerkezetét alapvetően megváltoztató gyomfajok (elsősorban idegenhonos *Solidago* sp.) állományait kaszálással kell visszaszorítani. Utóbbi egyben a faj élőhelyein a szukcesszió előrehaladását (cserjésedés) is fékezi, mely fajvédelmi szempontból szintén kívánatos.

Vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), sötét hangyaboglárka (*Maculinea nausithous*)

Nagy egyedszámú állományok fennmaradásához a rendszeresen kaszált, nagyjából homogén, július közepére már erőteljesen virágzásba fordult vérfűállományok az optimálisak. Utóbbiak fenntartását biztosító mértékben extenzív szarvasmarha-legeltetés is elfogadható, de a hangyaboglárka fajok számára leginkább kedvező a fajvédelmi irányelveket figyelembe vevő módon végzett kaszálás. Utóbbinak legfontosabb eleme a hagyássávok fenntartása: tapasztalataink szerint, a tápnövény egyedsűrűségétől függetlenül, 1,5 m-nél keskenyebb sávba a nőstények nem raknak petéket. Fajvédelmi szempontból ugyancsak fontos az egyes elszigetelődött élőhelyfoltok közötti kapcsolatok biztosítása. A kaszálások időpontját úgy érdemes megválasztani, hogy azok május végére, június elejére essenek. A második, tisztító, kaszálást szeptember második felében javasolt elvégezni.

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Élőhelyével szemben különösebb igényt nem támaszt, állandóbb vizű pocsolyákban is megtelepszik, megőrzése azonban nagyobb kiterjedésű, rendszeresen vízborításos élőhelyek fenntartásával biztosítható.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A közösségi jelentőségű élőhelytípusok Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) alapján végzett monitorozása javasolt. A terület legértékesebb növényfajai közül a mocsári kardvirág (*Gladiolus palustris*) monitorozása NBmR módszertan szerint és gyakorisággal folyik. A nemzeti park koordinálásával a további értékes növényfajok közül nyomon követik a lisztes kankalin (*Primula farinosa*), a nagy aggófü (*Senecio umbrosus*) állományait, továbbá háromévente az illatos hagyma (*Allium suaveolens*) egyes állományaira vonatkozóan is történnek felmérések (a tervezési területen általában a Lesencei-lápréten található kis populáció rendszeres nyomon követése folyik).

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a vízi makrogerincteleneket háromévente monitorozzák a BfNPI területén, ez Raposkánál és Szigligeten érinti a Tapolcai-medence kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területet. A Magyar Lepkészet Egyesület éves rendszerességgel keresi a keleti lópibagoly (*Arytrura musculus*) előfordulásokat a raposkai élőhelyrekonstrukció területén. Az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézet rendszeresen végzi a balatoni befolyók halközösségeinek felmérését.

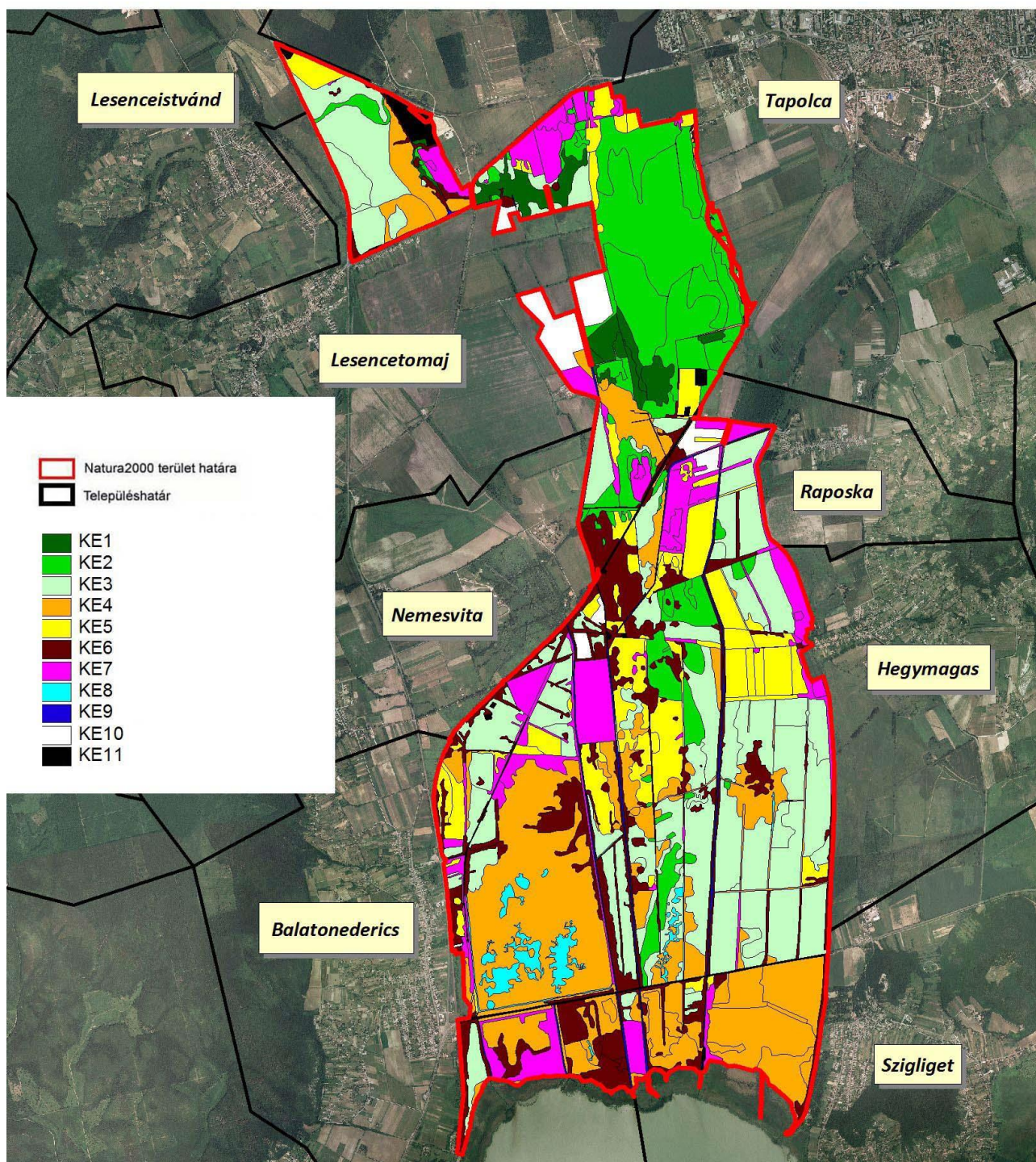

3.2.5. Mellékletek

3.2.5.a. A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

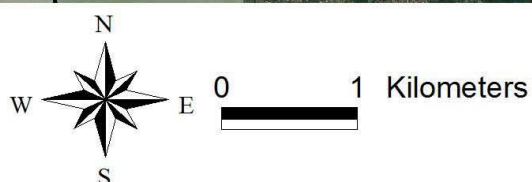
3.2.5.a. A Tapolcai-medence (HUBF20028) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2019

A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

Készítette: Dr. Bauer Norbert, Dr. Bódis Judit,
Dr. Kenyeres Zoltán, Békássy Gábor

Forrás: FÖMI

3.2.5. b. A kezelési egységekhez kötött intézkedések hrsz és MePAR megfeleltetése

Kezelési egység	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészletek/egyéb részletek	Érintett MEPAR-blokkok
KE1	Üde láprétek (vízfeltöréssel helyek), zombék-semlyék komplexek	54,72	Lesencetomaj 0141, 0144, 0158c, 0158d, 0158f, 0159/1, 0166/1, 0167, 019d, 021a, 022, 024/2, 0251/2, 0251/3, 0259/1, 0259/2, 0259/3, 0259/4, 0260, 0268, 0269a, 0269b, 0269c, 0269d, 0269f, 0269g, 0269h, 0269j, 0270, 0271b, 0272, 0273, 0274, 0275, 0276, 0277, 0278/1 Raposka 044 Tapolca 0107, 0108, 0109, 0110/2, 088/11	Lesencetomaj 44TI1, 44TI2, 48A	X60DH-D-18, XKC6H-U-15, XT2TH-H-18, XT8TH-P-18, XTDDH-A-15
KE2	Jó természetességi állapotú, inváziós fajokkal nem, vagy kis mértékben fertőzött kékperjés kiszáradó láprétek, fajgazdag félszárazgyepek	339,15	Hegymagas 05/1, 06/6b, 06/8a, 07/10, 07/11, 07/12, 07/13, 07/15, 07/19, 07/5, 07/6, 07/7, 07/8, 07/9, 09/6, 09/7, 09/8, 09/9 Lesencetomaj 0129/1, 0129/2, 0130, 0140, 0141, 0158a, 0158b, 0158d, 0158f, 0159/1, 0166/1, 0167, 019d, 021a, 022, 024/2, 0269f, 0269g, 0271b, 0276, 0277, 0278/1 Nemesvita 076/1, 076/4a, 076/4b, 076/4c, 076/4d, 076/4f, 076/4g, 076/6, 076/7, 076/8 Raposka 028/5, 030/1, 030/2, 036, 037, 038/1, 038/2, 039/1, 039/2b, 039/2d, 042/1, 042/2, 043, 044, 046/6, 047, 048/1, 048/2, 05/1, 06/1, 06/2 Szigliget 0186, 0188/12, 0188/14, 0188/5, 0188/6, 0188/8, 0189, 0190/3, 0190/4, 0191, 0192/5, 0192/8, 0195a Tapolca 0106/1, 0106/2, 0107, 0108, 0109, 0110/2, 088/11, 090/13	Lesencetomaj 44NY, 44TI1 Nemesvita 9TI Raposka 6TI	X1C6K-F-18, X60DH-D-18, X87LH-W-18, XC40K-C-18, XJDJD-6-18, XKC6H-U-15, XMR6K-H-18, XNA0K-R-15, XNMLK-P-15, XNTDK-N-15, XQNYA-X-15, XQQ5A-6-15, XT2TH-H-18, XT6DH-7-18, XTDDH-A-15, XU7H9-6-18, XU8XH-V-18, XUVTK-A-15, XW6E1-R-15, XX1LK-C-15, XX2TK-L-15, XX40K-U-15

KE3	Jobb természetességi állapotú magassásosok, mocsárrétek, kaszálórétek	587,55	<p>Balatonederics 0100, 0106, 0107, 0109, 0114, 0119, 0121a, 0121b, 0122, 0132/1, 0133/1, 0136/1, 0136/2, 0137/1, 0137/2, 0140/1, 0140/2, 0151/10, 0151/2, 0151/9a, 0151/9b, 0155, 0156, 095/1, 095/2, 095/3, 095/4, 099/10, 099/11, 099/12, 099/13, 099/14, 099/15, 099/16, 099/17, 099/26, 099/3, 099/4, 099/5, 099/6, 099/7, 099/8, 099/9</p> <p>Hegymagas 06/3c, 06/4, 06/5b, 06/6b, 06/7, 06/8a, 07/2, 07/21, 07/22, 07/3, 07/4, 07/5, 07/6, 07/7, 09/11, 09/12, 09/13, 09/14, 09/2, 09/6, 09/7, 09/9</p> <p>Lesenceistvánd 044c</p> <p>Lesencetomaj 0141, 0144, 0145, 019b, 020, 021a, 021b, 021c, 021d, 0258, 0259/1, 0259/2, 0259/3, 0259/4, 0260, 0268, 0269b, 0269f, 0269g, 0269h, 0269j, 0271a, 0271b, 0272, 0273</p> <p>Nemesvita 019, 020, 021/1, 021/2, 021/3, 021/4, 021/5, 021/6b, 023/1, 023/2, 023/3, 023/4, 025/10, 029, 031/1, 031/2, 033/1, 033/2, 033/3, 033/4, 076/1, 076/6</p> <p>Raposka 028/5, 03/1, 03/11, 03/2, 03/3, 03/4, 03/5, 03/6, 03/7, 03/8, 03/9, 030/2, 030/4, 030/5, 030/7, 032, 039/1, 041, 042/1, 06/1, 06/2, 06/3, 06/4, 06/7, 08/2, 08/3, 08/4, 08/5a, 08/5b, 08/7</p> <p>Szigliget 0178/10, 0178/11, 0178/12, 0178/13, 0178/14, 0178/15, 0178/16, 0178/4, 0178/5, 0178/6, 0178/7, 0178/8, 0178/9, 0184/23, 0184/24, 0184/25,</p>	Lesencetomaj 44TI1, 44TI2 Nemesvita 7TI	<p>X1C6K-F-18, X2Q0K-K-15, X2RKM-C-18, X36JE-K-18, X42TK-V-18, X60DH-D-18, XC40K-C-18, XDQ0H-X-18, XEQ0K-X-15, XEULK-N-15, XF56K-L-15, XFDDK-2-15, XFNTK-Q-15, XH0DK-N-15, XK40H-H-18, XKC6H-U-15, XMR6K-H-18, XMVTK-4-15, XN2TK-A-15, XNA0K-R-15, XNC6K-1-15, XNMLK-P-15, XNTDK-N-15, XP0DK-V-15, XP2TK-C-15, XQ6DK-4-15, XQNYA-X-15, XR7LK-D-15, XT0DK-Y-15, XT2TH-H-18, XTDDH-A-15, XU7H9-6-18, XU8XH-V-18, XUQ0H-9-15, XUVTK-A-15, XVA0K-Y-15, XVC6K-7-15, XVTE1-C-15, XW2U1-2-15, XW571-J-15, XW6E1-R-15, XWDE1-Y-15, XWJ11-T-18, XWNU1-N-15, XWQ11-1-18, XWTE1-D-15, XWX11-4-15, XX40K-U-15</p>
-----	---	--------	---	--	---

			0184/26, 0184/28, 0186, 0188/14, 0188/5, 0188/6, 0189, 0190/10, 0190/12, 0190/3, 0190/4, 0190/7, 0190/8, 0190/9, 0191, 0192/5, 0192/6, 0192/8, 0195a, 0196, 0197, 0199, 0200, 0202, 0204, 0206, 0207, 0210, 0212, 0213, 0214, 0215, 0216, 0217, 0218, 0219, 0220/2, 0221, 0223, 0227, 0228, 0229/ Tapolca 0106/1, 0109, 090/13		
KE4	Nádasok, télisásosok, kaszálásra alkalmatlan mocsarak és elmocsarasodott gyepterületek	486,00	Balatonederics 0103/31, 0107, 0109, 0110, 0111, 0112, 0114, 0115, 0116, 0117, 0118a, 0118b, 0119, 0122, 0123b, 0123c, 0123f, 0123g, 0124, 0125, 0126, 0129, 0132/1, 0134, 0137/1, 0138, 0139a, 0139b, 0139c, 0143, 0146/2, 0146/3, 0146/5, 0146/6, 0147/10, 0147/11, 0147/12, 0147/13, 0147/14, 0147/15, 0147/16, 0147/17, 0147/18, 0147/19, 0147/2, 0147/20, 0147/21, 0147/23, 0147/24a, 0147/24b, 0147/3, 0147/4, 0147/5, 0147/6, 0147/7, 0147/8, 0147/9, 0149/3, 0149/5a, 0149/5b, 0149/7, 0151/9b, 092/10, 092/11, 092/6, 092/7, 092/8, 092/9 Hegymagas 09/6 Lesencetomaj 0166/1, 0168/1, 0169/1, 0169/2, 0170, 0171, 0172, 0173, 019b, 019d, 020, 021a, 021b, 021d, 022, 023, 024/2 Raposka 015, 028/5, 030/1, 030/2, 030/3, 030/4, 030/5, 030/7, 037, 038/1, 039/1, 040, 041, 042/1, 042/2, 043, 044	–	X1C6K-F-18, X42TK-V-18, X52TK-T-15, X6Q0K-P-15, X6X0K-W-15, XC40K-C-18, XF56K-L-15, XFA0H-H-15, XH0DK-N-15, XHELK-A-15, XHFTK-K-15, XK40H-H-18, XMR6K-H-18, XNA0K-R-15, XNMLK-P-15, XNTDK-N-15, XP0DK-V-15, XP2TK-C-15, XQ0DK-W-15, XQ1LK-5-15, XQNYA-X-15, XR7LK-D-15, XRA0K-V-15, XT2TH-H-18, XT8TH-P-18, XTDDH-A-15, XU7H9-6-18, XU8XH-V-18, XUQ0H-9-15, XUVTK-A-15, XVA0K-Y-15, XVC6K-7-15, XVTE1-C-15, XWNU1-N-15,

		<p>Szigliget 0164/10, 0164/11, 0164/4, 0164/5, 0164/6, 0164/7, 0165, 0166/1, 0166/10, 0166/11, 0166/12, 0166/2, 0166/3, 0166/4, 0166/5, 0166/6, 0166/7, 0166/8, 0166/9, 0167/1, 0167/10, 0167/11, 0167/12, 0167/13, 0167/14, 0167/15, 0167/16, 0167/17, 0167/18, 0167/19, 0167/2, 0167/20, 0167/21, 0167/22, 0167/23, 0167/24, 0167/25, 0167/27, 0167/28, 0167/29, 0167/3, 0167/30, 0167/31, 0167/32, 0167/33, 0167/34, 0167/35, 0167/36, 0167/37, 0167/4, 0167/5, 0167/6, 0167/7, 0167/8, 0167/9, 0168, 0169/10, 0169/11, 0169/12, 0169/13, 0169/14, 0169/15, 0169/17, 0169/18, 0169/19, 0169/21, 0169/22, 0169/23, 0169/24, 0169/25, 0169/26, 0169/27, 0169/28, 0169/29, 0169/30, 0169/31, 0169/5, 0169/6, 0169/7, 0170/1, 0170/2, 0170/5, 0170/6, 0170/7, 0170/8, 0170/9, 0171, 0172/1, 0172/2, 0173/10, 0173/11, 0173/12, 0173/18, 0173/22, 0173/25, 0173/9, 0174, 0175/1, 0175/10, 0175/11, 0175/12, 0175/13, 0175/14, 0175/15, 0175/16, 0175/17, 0175/18, 0175/19, 0175/2, 0175/20, 0175/21, 0175/22, 0175/23, 0175/24, 0175/28, 0175/29, 0175/3, 0175/30, 0175/34, 0175/35, 0175/36, 0175/37, 0175/38, 0175/39, 0175/41, 0175/42, 0175/43, 0175/44, 0175/48, 0175/49, 0175/7, 0175/8, 0175/9, 0177/1, 0178/21, 0178/22, 0178/23, 0178/24,</p>		<p>XWVTK-D-15, XWX0K-Q-18, XWX11-4-15, XX2U1-3-15, XX411-A-15</p>
--	--	--	--	---

			0178/25, 0178/26, 0178/33, 0179/1, 0180/1, 0180/10, 0180/11, 0180/12, 0180/13, 0180/14, 0180/15, 0180/16, 0180/17, 0180/19, 0180/2, 0180/20, 0180/21, 0180/22, 0180/23, 0180/24, 0180/26, 0180/28, 0180/29, 0180/3, 0180/30, 0180/4, 0180/5, 0180/6, 0180/7, 0180/8, 0180/9, 0181/1, 0182/10, 0182/15a, 0182/15b, 0182/2, 0182/3, 0182/4, 0182/5, 0182/6, 0182/7, 0182/8, 0182/9, 0183/1, 0184/23, 0184/24, 0184/25, 0184/26, 0184/27, 0184/28, 0184/31, 0184/4, 0184/5, 0185/1, 0186, 0188/11, 0188/12, 0188/13, 0188/14, 0188/5, 0188/6, 0189, 0190/10, 0190/11, 0190/12, 0190/3, 0190/4, 0190/6, 0190/7, 0190/8, 0190/9, 0192/5, 0192/8, 0195a, 0197, 0198, 0200, 0201, 0202, 0204, 0205, 0206, 0209, 0210, 0212, 0213, 0215, 0216, 0217, 0218, 0219, 0221, 0223, 022 Tapolca 0106/1, 0106/2, 0107		
KE5	Parlag eredetű és leromlott állapotú gyeppek	223,07	Balatonederics 0100, 0103/10, 0103/11, 0103/12, 0103/13, 0103/14, 0103/15, 0103/16, 0103/17, 0103/18, 0103/19, 0103/20, 0103/21, 0103/22, 0103/3, 0103/4, 0103/5, 0103/6, 0103/7, 0103/9, 0105, 0107, 0108/1, 0109, 0110, 0111, 0112, 0132/1, 0133/1, 0134, 0135, 0136/1, 0137/1, 0139b, 0139c, 092/1, 092/12, 092/13, 092/14, 092/2, 092/3, 092/4, 092/5, 092/6, 092/7, 097/10, 097/2, 097/3, 099/18 Hegymagas 03/10, 03/11, 03/12, 03/13, 03/14, 03/2, 03/3, 03/4, 03/5, 03/6, 03/7,	Lesencetomaj 44TI1, 44TI2 Nemesvita 8TI2	X1C6K-F-18, X2Q0K-K-15, X42TK-V-18, X60DH-D-18, XC40K-C-18, XENTK-T-18, XFNTK-Q-15, XH2TK-5-15, XHFTK-K-15, XKC6H-U-15, XMR6K-H-18, XMULK-V-15, XQ1LK-5-15, XQTKA-N-15, XT0DK-Y-15, XT2TH-H-18, XT6DH-7-18, XTDDH-A-15,

			<p>03/8, 03/9, 04, 05/1, 06/1, 06/3a, 06/5b, 06/6b, 06/8a, 06/8b, 07/21, 07/3, 07/5, 08, 09/10, 09/11, 09/12, 09/15b, 09/18, 09/19, 09/2, 09/20, 09/21, 09/22, 09/23, 09/3, 09/4, 09/5, 09/6, 09/7, 09/9</p> <p>Lesenceistvánd 042, 043, 044a, 044b, 044c, 045</p> <p>Lesencetomaj 0129/1, 0141, 0269g</p> <p>Nemesvita 023/1, 025/4, 069/2, 069/3, 070/1, 074/3b, 076/4a, 076/8</p> <p>Raposka 013/2, 014/8, 016a, 018a, 020/1, 020/2, 020/3, 021/19, 022/2, 022/3, 022/4, 022/5, 022/8b, 023/2, 025/7a, 027/1, 028/6, 030/8, 032, 033/1, 033/2, 033/3, 035, 036, 037, 039/1, 041, 042/1, 042/2, 043, 044, 046/3, 046/4, 046/5, 046/6, 047, 05/1, 06/1, 07, 08/7</p> <p>Szigliget 0175/44, 0175/45, 0175/46, 0175/47, 0176, 0177/1, 0178/1, 0178/3, 0178/36, 0178/4, 0178/5, 0178/6, 0188/12, 0188/13, 0188/14, 0188/5, 0188/6, 0188/8, 0188/9, 0189, 0190/3, 0191, 0192/5, 0192/8, 0195a, 0219, 0220/1, 0220/2, 0221, 0225, 0226, 0227</p> <p>Tapolca 0106/2, 0109, 0110/2, 090/13</p>		<p>XTPM1-H-18, XTWCU-8-18, XU8XH-V-18, XUACP-K-18, XUX0K-N-18, XVC6K-7-15, XW571-J-15, XWNU1-N-15, XWQ11-1-18, XWVTK-D-15, XX1LK-C-15, XX40K-U-15</p>
KE6	Jó természetességi állapotú erdőfoltok, liget- és láperdő fragmentumok	250,73	<p>Balatonederics 0100, 0101, 0102, 0103/1, 0103/10, 0103/11, 0103/12, 0103/13, 0103/14, 0103/15, 0103/16, 0103/17, 0103/18, 0103/19, 0103/20, 0103/21, 0103/22, 0103/23, 0103/24, 0103/27, 0103/28, 0103/29, 0103/3, 0103/32, 0103/33, 0103/4, 0103/5, 0103/6, 0103/7,</p>	<p>Balatonederics 8/A, 9/B, 9/D, 11/B, 12/A, 13/A, 14/A, 15/A</p> <p>Hegymagas 1A</p> <p>Lesencetomaj 39/A, 48/A, 48/NY</p>	<p>X1C6K-F-18, X2Q0K-K-15, X2RKM-C-18, X36JE-K-18, X42TK-V-18, X52TK-T-15, X60DH-D-18, X6Q0K-P-15, X6X0K-W-15, XC40K-C-18, XDQ0H-</p>

		<p>0103/8, 0105, 0106, 0107, 0108/1, 0108/2, 0109, 0110, 0111, 0112, 0114, 0119, 0120, 0121a, 0121b, 0122, 0123b, 0123c, 0123d, 0123f, 0123g, 0125, 0129, 0130, 0131, 0132/1, 0132/3, 0133/2, 0134, 0135, 0136/1, 0136/2, 0137/1, 0137/2, 0139a, 0139b, 0139c, 0140/1, 0140/2, 0141, 0143, 0144/1, 0145/1, 0146/2, 0146/3, 0146/5, 0146/6, 0147/1, 0147/2, 0147/21, 0147/22, 0147/23, 0147/24b, 0149/3, 0149/4, 0149/5a, 0149/5b, 0149/7, 0150, 0151/10, 0151/2, 0151/9a, 0151/9b, 0152, 0153, 0154/1, 0154/2, 0155, 0156, 092/1, 092/10, 092/11, 092/12, 092/13, 092/14, 092/2, 092/3, 092/4, 092/5, 092/6, 092/7, 094, 095/1, 095/4, 096, 099/17, 099/18, 099/19, 099/20</p> <p>Hegymagas 03/10, 03/13, 03/14, 03/16a, 04, 05/1, 05/2, 06/1, 06/3a, 06/3b, 06/3c, 06/4, 06/5a, 06/5b, 06/6a, 06/6b, 06/8a, 07/15, 07/17, 07/19, 07/20, 07/21, 07/3, 07/7, 08, 09/10, 09/14, 09/2, 09/23, 09/4, 09/5, 09/7, 09/8, 09/9</p> <p>Lesenceistvánd 044b, 044c</p> <p>Lesencetomaj 0141, 015/1, 015/2, 016, 017, 019a, 019b, 019c, 019d, 021a, 022, 024/2, 0251/2, 0251/3, 0259/1, 0269a, 0270, 0271b, 0272, 0273, 0276</p> <p>Nemesvita 017, 018, 019, 020, 021/1, 021/2, 021/3, 021/4, 021/5, 021/6a, 021/6b, 022, 023/1, 023/2, 023/4, 025/10, 025/4, 025/6, 025/7, 025/8, 025/9, 027, 028, 029, 030, 031/1, 031/2, 032, 033/1, 033/2, 033/3,</p>	<p>Nemesvita 7/TI, 8/A, 8/B, 8/CE, 8/TI2, 9/A, 9/B, 9/C, 9/D, 9/TI</p> <p>Raposka 6A</p> <p>Szigliget 27A, 28A</p>	<p>X-18, XEMLK-F-15, XEQ0K-X-15, XEULK-N-15, XF56K-L-15, XFDDK-2-15, XHELK-A-15, XHFTK-K-15, XK40H-H-18, XKC6H-U-15, XMR6K-H-18, XMULK-V-15, XMVTK-4-15, XN2TK-A-15, XNA0K-R-15, XNC6K-1-15, XNMLK-P-15, XNTDK-N-15, XP0DK-V-15, XP0DK-V-15, XP2TK-C-15, XQ0DK-W-15, XQ1LK-5-15, XQ6DK-4-15, XQNYA-X-15, XQRCA-E-15, XR7LK-D-15, XRA0K-V-15, XT0DK-Y-15, XT2TH-H-18, XT8TH-P-18, XTDDH-A-15, XTPM1-H-18, XU7H9-6-18, XU7H9-6-18, XU8XH-V-18, XUQ0H-9-15, XUVTK-A-15, XUX0K-N-18, XVA0K-Y-15, XVC6K-7-15, XVQ11-V-15, XVTE1-C-15, XW2U1-2-15, XW571-J-15, XW6E1-R-15, XWJ11-T-18, XWNU1-</p>
--	--	--	--	---

		<p>033/4, 034, 035, 064, 069/1, 069/2, 069/3, 069/4, 069/5, 070/1, 070/2, 071, 072/1, 074/2, 074/3a, 074/3b, 074/5a, 074/5b, 075, 076/1, 076/4a, 076/4b, 076/4c, 076/4g, 076/4h, 076/5, 076/6, 076/8, 077</p> <p>Raposka 013/2, 019, 020/1, 022/3, 022/4, 022/5, 027/1, 027/2, 027/3, 028/1, 03/10a, 03/10b, 03/9, 030/1, 030/2, 030/7, 032, 033/1, 033/2, 033/3, 035, 037, 039/1, 039/2b, 04, 041, 042/1, 042/2, 044, 05/1, 05/2, 06/1, 06/2, 06/4, 06/6, 06/7, 08/2</p> <p>Szigliget 0163/1, 0164/10, 0164/11, 0164/4, 0164/7, 0166/12, 0167/1, 0167/2, 0167/27, 0167/3, 0167/30, 0167/4, 0167/5, 0167/6, 0167/7, 0167/8, 0167/9, 0175/35, 0175/36, 0175/37, 0175/38, 0175/39, 0175/41, 0175/42, 0175/43, 0175/44, 0175/48, 0175/49, 0177/1, 0178/1, 0178/10, 0178/11, 0178/12, 0178/13, 0178/14, 0178/15, 0178/16, 0178/17, 0178/18, 0178/19, 0178/20, 0178/21, 0178/22, 0178/23, 0178/24, 0178/25, 0178/26, 0178/28, 0178/3, 0178/30, 0178/33, 0178/35, 0178/36, 0178/6, 0178/7, 0178/8, 0178/9, 0179/1, 0180/1, 0180/13, 0180/14, 0180/2, 0180/26, 0180/3, 0180/30, 0180/4, 0180/5, 0180/6, 0181/1, 0181/2, 0182/1, 0182/15a, 0182/15b, 0182/17, 0182/18, 0182/2, 0182/7, 0182/8, 0182/9, 0183/1, 0184/24, 0184/25, 0184/26, 0184/27, 0184/28, 0185/1, 0186, 0187/2, 0188/11, 0188/12, 0188/13, 0188/14, 0188/4, 0188/5, 0188/6,</p>		<p>N-15, XWQ11-1-18, XWTE1-D-15, XWVTK-D-15, XWX11-4-15, XX2U1-3-15, XX40K-U-15</p>
--	--	---	--	---

			0188/8, 0188/9, 0189, 0190/3, 0190/4, 0191, 0192/5, 0192/6, 0192/8, 0193/2, 0194/3, 0195a, 0195b, 0197, 0200, 0202, 0204, 0208, 0209, 0210, 0211, 0216, 0217, 0218, 0221, 0222, 0223, 0224, 0225, 0227, 0228, 0229/2 Tapolca 0106/1, 0106/2, 0107, 0110/2, 088/11, 090/13		
KE7	Kultúrerdők és jellegtelen erdő-, ill. cserjés-gyepes állományok	209,58	Balatonederics 0100, 0103/14, 0103/17, 0103/22, 0103/23, 0103/24, 0103/25, 0103/26, 0103/27, 0103/28, 0103/29, 0103/31, 0104, 0105, 0107, 0108/1, 0108/2, 0109, 0112, 0114, 0121a, 0121b, 0122, 0123a, 0123b, 0123c, 0123d, 0129, 0130, 0148, 0149/3, 0149/4, 0149/5a, 0149/5b, 0149/5c, 0149/6, 0149/7, 092/1, 092/6, 092/9, 094, 095/1, 095/2, 095/3, 095/4, 097/10, 097/2, 097/3, 097/4, 097/5, 097/6, 097/7, 097/8, 097/9, 098, 099/10, 099/18, 099/21, 099/22, 099/23, 099/24, 099/25, 099/26, 099/3, 099/4, 099/5, 099/9 Hegymagas 010, 03/11, 03/12, 03/13, 03/14, 03/16a, 03/16b, 03/17, 03/2, 03/6, 03/7, 04, 05/1, 06/6b, 06/8a, 06/8b, 09/11, 09/12, 09/13, 09/14, 09/15a, 09/15b, 09/16, 09/17, 09/2, 09/6, 09/8, 09/9 Lesenceistvánd 044c Lesencetomaj 0129/1, 0129/2, 0130, 0140, 0141, 0144, 0169/1, 0169/2, 0170, 0173, 0175, 0176/1, 024/2, 0269f, 0269g, 0271b, 0278/1, 0278/2, 0278/3	Balatonederics 8/A, 9/A, 9/B, 9/C, 9/D, 11/A, 11/B, 11/CE, 12/A, 12/B, 15/A Hegymagas 2/A, 2/B, 2/C, 2/CE, 17/A Lesencetomaj 44/A, 44/B, 44/C, 44/D, 44/NY, 44/TI1, 44/TI2, 48/A, 48/NY Nemesvita 7/A, 7/TI, 8/A, 8/B, 8/C, 8/CE, 8/D, 8/E, 8/TI 1, 8/TI 2, 8/TI 3 Raposka 2/C, 2/D, 5/A, 6/A Szigliget 21A	X1C6K-F-18, X2Q0K-K-15, X2Q0K-K-15, XW2U1-2-15, X52TK-T-15, X60DH-D-18, X6X0K-W-15, XDFTH-D-15, XDQ0H-X-18, XEMLK-F-15, XENTK-T-18, XF56K-L-15, XFNTK-Q-15, XH0DK-N-15, XMR6K-H-18, XNC6K-1-15, XNTDK-N-15, XQNYA-X-15, XQTKA-N-15, XR7LK-D-15, XT2TH-H-18, XT6DH-7-18, XT8TH-P-18, XTDDH-A-15, XTK9E-E-18, XTK9E-E-18, XTWCU-8-18, XTPM1-H-18, XTWCU-8-18, XU8XH-V-18, XVC6K-7-15, XVC6K-7-15, XENTK-T-18, XW571-J-15, XWJ11-T-18, XWMVU-H-15,

			<p>Nemesvita 021/3, 021/4, 021/5, 021/6a, 021/6b, 022, 023/1, 023/2, 023/3, 023/4, 024, 025/2, 025/3, 025/4, 025/5, 025/6, 025/7, 026, 031/1, 034, 035, 076/1, 076/8</p> <p>Raposka 010, 011, 012, 013/2, 014/1, 014/10, 014/2, 014/3, 014/4, 014/5, 014/6, 014/7, 015, 016a, 016b, 017, 018a, 018b, 019, 02, 020/2, 020/3, 021/19, 022/6, 022/7, 022/8a, 022/8b, 023/2, 024, 025/6, 025/7a, 025/7b, 027/2, 027/3, 028/4, 03/10a, 03/10b, 03/11, 03/9, 036, 037, 039/1, 039/2a, 039/2b, 039/2c, 039/2d, 043, 05/1, 08/1, 08/2, 08/4, 08/5b, 08/6, 08/7, 09/1, 09/2</p> <p>Szigliget 0173/10, 0173/11, 0173/12, 0173/16, 0173/18, 0173/20, 0173/9, 0175/44, 0175/45, 0175/46, 0175/47, 0176, 0177/1, 0184/10, 0184/11, 0184/12, 0184/13, 0184/14, 0184/15, 0184/16, 0184/17, 0184/18, 0184/19, 0184/20, 0184/21, 0184/22, 0184/23, 0184/4, 0184/5, 0184/6, 0184/7, 0184/8, 0184/9, 0185/1, 0188/5, 0188/6, 0188/8, 0188/9, 0189, 0190/3, 0191, 0192/5, 0202, 0203, 0204, 0220/2, 0227, 0228, 0229/2</p> <p>Tapolca 0109, 0110/2</p>		<p>XWNU1-N-15, XWQ11-1-18, XWVTK-D-15, XX2U1-3-15, XQ1LK-5-15, XX40K-U-15, XDQ0H-X-18, XEMLK-F-15, XNC6K-1-15, XT6DH-7-18, XTPM1-H-18, XWH2U-J-15, XWQ11-1-18, XWTE1-D-15</p>
KE8	Allóvizek	32,78	<p>Balatonederics 0111, 0112, 0114, 0117, 0118a, 0118b, 0125, 0132/2, 0136/2, 0140/2, 0146/5</p> <p>Szigliget 0188/6, 0189, 0190/10, 0190/11, 0190/12, 0190/3, 0190/4, 0190/7, 0190/8, 0190/9, 0191, 0192/5, 0213, 0216</p>	–	<p>X42TK-V-18, X52TK-T-15, X6Q0K-P-15, XF56K-L-15, XNTDK-N-15, XU7H9-6-18, XVA0K-Y-15</p>

KE9	Vízfolyások	34,57	Balatonederics 0112, 0130, 0131, 0132/1, 0141, 0144/1, 0144/2, 0145/1, 0145/2, 0146/5, 0147/24a, 0148, 0149/3, 0149/4, 0149/5c Hegymagas 010, 02, 05/2, 06/3a, 07/21, 08 Lesencetomaj 0168/1, 0169/2, 019b, 019c, 019d, 022, 024/2, 0251/2, 0258 Nemesvita 024, 025/10, 025/2, 025/7, 026, 027, 032, 064, 066/3, 071, 072/1, 074/3a, 074/4, 074/5a, 076/5, 077 Raposka 011, 013/2, 014/10, 015, 016a, 02, 022/5, 022/8a, 027/3, 028/5, 030/1, 030/2, 030/8, 039/1, 040, 041, 042/1, 044, 08/2, 09/1 Szigliget 0163/1, 0163/2, 0177/1, 0177/2, 0183/1, 0183/2, 0185/1, 0187/2, 0188/14, 0194/3, 0229/2	–	X1C6K-F-18, X2RKM-C-18, X52TK-T-15, X60DH-D-18, X6Q0K-P-15, X6X0K-W-15, XC40K-C-18, XK40H-H-18, XQ0DK-W-15, XQ6DK-4-15, XQNYA-X-15, XR7LK-D-15, XRA0K-V-15, XT0DK-Y-15, XT8TH-P-18, XUX0K-N-18, XVC6K-7-15, XX40K-U-15
KE10	Szántók	53,85	Balatonederics 0103/25, 0103/26, 0103/27 Lesencetomaj 0158a, 0158b, 0171, 0172, 0173, 0174, 0175, 0176/1, 0176/2, 0251/3, 0254, 0270 Nemesvita 025/8, 025/9, 069/1, 069/2, 069/3, 069/5, 071, 074/4 Raposka 014/7, 014/8, 014/9, 016a, 023/1, 027/1, 027/2	–	X87LH-W-18, XFA0H-H-15, XMULK-V-15, XPJ0H-X-15, XQRCA-E-15, XQTKA-N-15, XTK9E-E-18, XVQ11-V-15, XWH2U-J-15, XWVTK-D-15
KE11	Kezelést, korlátozást nem igénylő élőhelyek	29,24	Balatonederics 0109, 0119, 0121a, 0123d, 0143, 0149/3, 096 Hegymagas 05/1, 06/3a Lesenceistvánd 042, 043, 044b Lesencetomaj 018/1, 018/2, 019b, 021a, 022, 024/1, 024/2	–	XK40H-H-18, XMR6K-H-18, XT2TH-H-18, XT8TH-P-18, XTDDH-A-15, XUX0K-N-18, XWDE1-Y-15, XWQ11-1-18, XWVTK-D-15, XX2U1-3-15

			Nemesvita 021/3, 021/5, 022, 023/1, 033/3, 033/4, 035, 064, 069/4, 072/1, 074/2, 074/5a Raposka 027/1, 030/2, 035, 039/1, 046/3, 046/4, 046/6, 048/1, 048/2 Szigliget 0173/10, 0173/14, 0173/16, 0176, 0177/1, 0186, 0188/8		
--	--	--	--	--	--

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

A tervezési terület egésze a Tapolcai-medence (HUBF 20028) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A fent hivatkozott Natura 2000 területeken belül országos jelentőségű védett természeti területek a foltszerűen megjelenő ex lege lápok, melyekre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik.

A terület egyes országos ökológiai hálózat magterületei, pufferterületei és ökológiai folyosó övezete is egyben (ld. 1.6. fejezet).

A gyepterületek egy részét legelőként vagy kaszálóként bérlők használják, az erdők esetén magas a magán erdőgazdálkodók aránya.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2022-től indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

A tervezési területen az egyszerűsített területalapú támogatásra (SAPS) kijelöltek között – a 269/2007 sz. Kormányrendelet betartása mellett – a következő MePAR-blokkok (2019-es állapot) területére eső földrészletek szerepelnek támogatható területként: X1C6K-F-18, X2Q0K-K-15, X2RKM-C-18, X36JE-K-18, X42TK-V-18, X60DH-D-18, X6Q0K-P-15, X6X0K-W-15, X87LH-W-18, XC40K-C-18, XDFTH-D-15, XDQ0H-X-18, XENTK-T-18, XEQ0K-X-15, XEULK-N-15, XFA0H-H-15, XFDDK-2-15, XFNTK-Q-15, XH0DK-N-15,

XHELK-A-15, XHFTK-K-15, XJDJD-6-18, XK40H-H-18, XKC6H-U-15, XMR6K-H-18, XMULK-V-15, XMVTK-4-15, XN2TK-A-15, XNA0K-R-15, XNC6K-1-15, XNMLK-P-15, XNTDK-N-15, XP0DK-V-15, XP2TK-C-15, XPJ0H-X-15, XQ0DK-W-15, XQ1LK-5-15, XQ6DK-4-15, XQNYA-X-15, XQQ5A-6-15, XQRCA-E-15, XQTKA-N-15, XR7LK-D-15, XRA0K-V-15, XT0DK-Y-15, XT2TH-H-18, XT6DH-7-18, XTDDH-A-15, XTK9E-E-18, XTPM1-H-18, XTWCU-8-18, XU7H9-6-18, XU8XH-V-18, XUACP-K-18, XUQ0H-9-15, XUVTK-A-15, XUX0K-N-18, XVA0K-Y-15, XVC6K-7-15, XVQ11-V-15, XVTE1-C-15, XW2U1-2-15, XW571-J-15, XW6E1-R-15, XWDE1-Y-15, XWH2U-J-15, XWJ11-T-18, XWMVU-H-15, XWNU1-N-15, XWQ11-1-18, XWTE1-D-15, XWVTK-D-15, XWX0K-Q-18, XWX11-4-15, XX1LK-C-15, XX2TK-L-15, XX2U1-3-15, XX40K-U-15, XX411-A-15 . Az azonosítók évenként változnak, így a fenti adatok csak tájékoztató jellegűek. A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) legfrissebb adatai a <https://www.mepar.hu/honlapon> érhetők el.

A tervezési terület gyepterületein a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás – a 269/2007 sz. Kormányrendelet betartása mellett – igénybe vehető.

A tervezési terület gyepterületein az agrár-környezetgazdálkodási támogatás horizontális tematikus előírás csoportjai, valamint egyes részterületeken a kedvezőtlen adottságú területek (KAT 19 és KAT 20) után járó támogatások igénybe vehetők [VP-4-10.1.1-15 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés].

Az egységes területalapú támogatás igénybevételének jelenleg hatályos szabályait az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet tartalmazza.

A tervezési területen az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján igényelhető ún. zöldítés támogatás. Ehhez minden gazdálkodónak, aki mezőgazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania bizonyos környezetvédelmi előírásokat a talaj kedvező állapotának megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegeltetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg.

A fenntartási terv készítésének időszakában az alábbi források állnak nyitva: VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések; VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések; VP5- 8.5.1.-16 - Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A Natura 2000 terület természeti értékeinek megőrzése és fejlesztése a fennálló támogatási rendszerek használatával, ill. azok egyes elemeinek bővítésével biztosítható. A tervezési területen a fenntartási terv célkitűzéseinek elérése érdekében a támogatások igénybevételi szintjének növelése szükséges, de az élőhelyek jellegéből adódóan ennek esetleges elmaradása sem veszélyezteteti alapvetően a terület jelölő értékeinek fennmaradását.

Gyepes esetében a területalapú támogatáson túl az agrár-környezetgazdálkodási **tematikus előírás-csoportok**, mint „VP4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása”, és „VP4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés,

ökológiai gazdálkodás fenntartása” lehetőségeit is javasolt igénybe venni, zonális, ill. Magas Természeti Értékű Területek programok kialakítása nem szükséges.

A tervezési terület erdőtervezett, magántulajdonban lévő erdőterületein javasolt a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs **kifizetés** igénybe vétele **(VP4-12.2.1-16)**.

A jelölő élőhelytípusok és fajok jelentős része az állami tulajdonban lévő védett területeken található, melyek költségvetési szervek kezelésében állnak, illetve a Natura 2000 kijelölés miatt szükséges korlátozások is elsősorban ezeken a területeken érvényesülnek. Javasolt, hogy a kompenzációs támogatásokhoz önkormányzati és állami szereplők (pl. erdőgazdálkodók) is hozzájuthassanak.

A 269/2007. (X.18.) Kormányrendelettel Kormányrendelet kötelezővé teszi a hasznosítást (legeltetés vagy kaszálás), viszont bizonyos Natura 2000 élőhelyek számára a legkedvezőbb a terület érintetlenül hagyása, ezért javasolt ennek lehetőségét megteremteni.

Javasolt, hogy erdőterületeken a kis kiterjedésű szerkezetátalakításokra is járjon támogatás.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területen KEHOP/KEOP, LIFE, ROP vagy Interreg pályázatok megvalósítása nem folyik.

3.3.3. Egyéb

A fenntartási terv megvalósításához egyéb eszköz (állami tulajdonú terület haszonbérbe adása, közmunka program, önkéntesek stb.) bevonása nem szükséges.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Az érintettek tájékoztatása két hullámban történt: 2019. október 09-én előzetesen tájékoztattuk az összes érintettet a tervezési folyamatról levélben, személyesen és email formájában. Ezen kívül kértük a megfelelő szervezetet, hogy a hirdetményt függesszék ki hirdetőtáblájukra. A kiértesítés már tartalmazta a terepbejárásra és a falufórumra való meghívást és az egyeztetés alatt álló fenntartási terv internetes elérhetőségét. A második október 28-i kiértesítés során újra közreadtuk a vitaanyag internetes elérhetőségét, illetve a fórum és terepbejárás időpontjait, helyszínét.

Alkalmazott kommunikációs eszközök	Időpont	Levelek/ hirdetések/ résztvevők száma	Címzettek	Igazolás típusa
Terepbejárás	2019. október 30., 9:30 – 12:30,	résztvevők (8) kiküldött levelek (28), kiküldött email (52), sikertelen kézbesítés (2)	(részletes címlistát ld. külön dokumentációban) Állami és magán erdőgazdálkodók, Veszprém Megyei Kormányhivatal megfelelő osztályai, gyepgazdálkodók, vadásztársaságok, bányagazdálkodók, Veszprém megyei zöld civil szervezetek, horgászegyesületek, önkormányzatok, érdekképviselői szervek	Emlékeztető, jelenléti ív
Falu- és gazda fórum	2019. október 30., 13:00-15:30,	résztvevők (10 külsős), kiküldött levelek (28), kiküldött email (52), sikertelen kézbesítés (2)	Állami és magán erdőgazdálkodók, Veszprém Megyei Kormányhivatal megfelelő osztályai, gyepgazdálkodók, vadásztársaságok, bányagazdálkodók, Veszprém megyei zöld civil szervezetek, horgászegyesületek, önkormányzatok, érdekképviselői szervek	Emlékeztető, jelenléti ív
Önkormányzati közzététel	2019.10.10.-11.30.	postai ajánlott kiértesítés	Balatonederics, Hegymagas, Lesenceistvánd, Lesencetomaj, Nemesvita, Raposka, Szigliget, Tapolca	Postai ajánló szelvény
Honlap	2019.10.21.	nem releváns	http://bfnp.hu/hu/keszul-o-natura-2000-fenntartasi-tervek	URL elérhetőség

Érintettek levélben vagy e-mailban történő megkeresése és tájékoztatása	2018.10.09.	kiküldött levelek (28), kiküldött email (52), sikertelen kézbesítés (2)	Állami és magán erdőgazdálkodók, Veszprém Megyei Kormányhivatal megfelelő osztályai, gyepgazdálkodók, vadászársaságok, bányagazdálkodók, Veszprém megyei zöld civil szervezetek, horgászegyesületek, érdekképviselői szervek	Postai ajánló szelvény, elmentette email másolatok
---	-------------	--	--	--

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Ld. 3.4.1. és 3.4.3. táblázatokban.

A kommunikáció során a Veszprém megyei érintett szervezeteket kiértésítettük, mivel a Natura 2000 terület kizárólag Veszprém megyére terjed ki. Az alábbi felsorolásban a számok a kiértésített szervezetek számát mutatja.

Állami erdőgazdálkodó: 3

Magán erdőgazdálkodó: 2

Civil szervezet: 14

Gyepgazdálkodó: 12

Hatóság: 15

Önkormányzat: 8

Vadászatra jogosult: 2

Falugazdász: 2

Hegyközség: 1

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Véleményező	Vélemény, javaslat	Átvezetés, módosítás	Tervezői válasz
Gyepgazdálkodás	Gyepgazdálkodó bérlő felvetése: A nemzeti parki bérelt területen (Tapolca, Világos, Lesence patakok által ölelt rész a 71-es főúttól északra) a kaszálás és a szabályos mezőgazdasági művelés nagyon esetlegesen kivitelezhető. Fél évig áll a víz a Balaton megemelt 120 cm vízszintje miatt. Átlagos évben július - augusztusban lehet csak kaszálni. Az ilyen terület nem hasznosítható átlagos bérleti kondíciókkal, de	„M08 Áradás (természetes folyamat) „, mint veszélyeztető tényező felsorolásra került a területtel kapcsolatban	Természetvédelmi szempontból támogatandó javaslat. A felvetést a tervezők jogosnak látják. Az ilyen esetlegesen kaszálható területek támogatása, a kaszálási rend és az MVH ellenőrzések rendje újfajta szabályozást igényel, amennyiben gyep művelési ágban kívánják tartani. Ilyen esetben érvényesíteni kellene a

	természetességi foka jó. Szívesen művelné, csak más szabályozási formában.		Natura 2000 területekre járó kompenzációt.
Vadkár	Gyepgazdálkodó: Hegymagas felé a gazdálkodást nehezíti a rengeteg a vaddisznó túsás.	A veszélyeztető tényezők között megjelenik	Módosítást nem igényel.
Faállomány	Lesence Horgászgyejesület képviselője: Lesence patak torkolatánál vegyes összetételű fasor, ami a magas vízállás miatt kezd kipusztulni, a fák megdőlnék. Számukra az lenne a legjobb, ha a területet terméketlen területté sorolnák át, így nem kerül ki az erdőgazdálkodásból.	Nem tartozik a terv kompetenciájába, nem kerül beépítésre	Természetvédelmi szempontból nem indokolt a beavatkozás, mivel a holt fa, akár kisebb-nagyobb összeomló erdőfoltok magas természetvédelmi értéket képviselnek. Vagyonvédelmi szempontból lehet kérni a kihajózást lehetővé tévő meder tisztántartást a torkolat közelében.
Patakmedrek/ árkok állapota	Helyi polgármester felvetése: Patakok nincsenek jó állapotban, benőtte a sás, növényzet, ágak, bokrok - szerinte a medernek tisztának kellene lenni, máskülönben nem képes a területről elszállítani a vizet.	A felvetés ebben a formában nem kerül beépítésre.	Újfajta vízkormányzási elvek érvényesek: a vízelvezetéstől a vízviisszatartás felé mozdul el a tervezés. Emiatt nem lehet cél a vizek minél gyorsabban történő elvezetése. Ezen kívül a tervezési terület víztestjeiben élőhelyvédelmi okokból, valamint a vízi növényzethez kötődő gerinctelen fauna megőrzése érdekében a vízi növényzet irtása legfeljebb extenzív módon, néhány 10 méteres (hasonló hosszúságú kezeletlen szakaszokkal váltakozó) szakaszokon fogadható el.

Szántók állapota	Helyi polgármester: 71-es főút alatti szántó művelési ágba tartozó nadrágszíz parcellákat nem művelik a magántulajdonosok. Javasolja a BfNPI-nek, hogy vásárolja meg a területeket és vegye át a művelést.	Nem tartozik a terv kompetenciájába, nem kerül beépítésre	A felvetés ésszerű. Az Igazgatóság korábban próbált területet vásárolni, de a vételi ár túlzottan magas volt. Magasabb szintű döntés szükséges ahhoz, hogy a területet az állam felvásárolja, és ott természetes (rewilding) folyamatok érvényesülhessenek gazdasági haszonvétel nélkül.
Gyepgazdálkodás	Gyepgazdálkodó: A 71-es főúttól északra húzódó gyeppek fél évig víz alatt állnak, nem lehet kaszálni 2-3 éve. MVH nem ismeri el a fenntartási tervek kezelési egység kategóriáit. Ezeket a vízjárta gyepeket ("belvízérzékeny gyep") külön kategóriába kéne emelni, amit az MVH is elismer, mivel a Gyep 1 és Gyep2 kategóriába nem fér be.	A gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok közé beépítésre kerül	Természetvédelmi szempontból támogatandó javaslat. A felvetést a tervezők jogosnak látják. Az ilyen esetlegesen kaszálható területek támogatása, a kaszálási rend és az MVH ellenőrzések rendje újfajta szabályozást igényel, amennyiben gyep művelési ágban kívánják tartani. Ilyen esetben érvényesíteni kellene a Natura 2000 területekre járó kompenzációt.
Gyepgazdálkodás	Kaszálás csak augusztusban megoldható, ennek viszont nincsen tápértéke a haszonállatok számára.	A gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok közé beépítésre kerül.	Ilyen esetben érvényesíteni kellene a Natura 2000 területekre járó kompenzációt.
Helyrajzi szám eltérések	Lesence Horgászegyesület képviselője: Balatonederics 0144/1, 0144/2 és 0145/1, 0145/2 helyrajzi számok hibásak, ezeket Szigligethez írták, miközben Balatonedericshez tartoznak.	A kezelési egységek és helyrajzi számok/erdőrészletek megfeleltetését mutató táblázat javításra került.	A tervezők felülvizsgálták az észrevételt és kijavították a hibát.
VMK Veszprémi Járási Hivatal talajvédelmi hatáskörben	(levél beérkezte 2019.11.11.). A hivatal alapvető talajvédelmi előírások betartására hívja fel a figyelmet i) nitrátérzékeny területek esetén az 59/2008. (IV.29.) FVN rendeletre, ii)	A terv nem módosult.	Választ nem igényel.

	talajerózió esetén a 2007. évi CXXIX. törvény 43. §-ra hivatkozva. Speciális előírást nem javasoltak.		
--	---	--	--

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBF20028 Tapolcai-medence kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBF20028 Tapolcai-medence Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan

természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. május „12.”